Nr. 211. NALEZYTOSC POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Kraków, Sroda 20 Września 1922.

Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	15600 Mk	7800 Mk	3900 Mk	1300 Mk
z odnoszeniem do domu	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W innych państwach	30000 „	15000 „	7500 „	2500 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 60 Mp.

Prenumeratę przyjmują: Administracja „Nowej Reformy" ul. św. Anny 3. Biuro dzienników i księgarnia „Ruch" (dawniej J. Hoposs i A. Salomonowa), ulica Szczepańska 9 Biuro M. Hupczyca, ul. Jagiellońska l. 7 i wszystkie krajowe i zagraniczne biura dzienników.

Ogłoszenia przyjmują: w Krakowie wszystkie biura dzienników i ogłoszeń **W Warszawie** Reklama polska, Jasna 10, R. Mosse, Marszałkowska 124; L. i K. Metzl i Ska ul. Marszałkowska 130; I. Buchweitz, Marszałkowska 120, B. Buchweitz, Fredry 4 T. Pietraszek Marszałkowska 115, Wielkopolska agencja reklamy, Krakowskie Przedmieście 71, Unger, Senatorska 12, M. J. Freid, Rymarska 16, Międzynarodowe biuro ogłoszeń i Galerja Luksemburg, J. Librod, Marszałkowska 118; **w Poznaniu** Polska agencja reklamy „Par", Rycerska 8, Wielkop. agencja reklamy, Gwarna 19; **w Wilnie** S. Jatan, Niemiecka 4, Jankowski-Gradowski Wielka 96; **we Lwowie** St. Sokołowski, biuro dzienników H. Buchstab, M. Brück; **we Wiedniu** R. Mosse, M. Dukes Nachf., Haasenstein et Vogler, H. Schalek, Bock et Herzfeld, E. Braun, J. Danneberg, J. Rafael, Oest. Anzeige-Ges. „Ifra", Wollzeile 12, „Inges", Franz-Josef Kai 7; **w Berlinie** „Ala", Krausenstr. 38.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza milimetrowego za raz Mk 50·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 80 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 130·— od wiersza milimetrowego. — **Głosy publiczne** po Mk 160·— od wiersza. Na pierwszej stronie 250 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 30 Mk od słowa, dla poszukujących pracy 20 Mk. — Zamiejscowe ogłoszenia **50% drożej. — Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy

Katastrofa grecka

Kraków, 19 września.

Przez trzy lata blisko śniła Grecja dumny sen o potędze. Zagarnęła ogromny szmat Małej Azji, usadowiła się na wyspach archipelagu, ostatnio sięgała nawet po Konstantynopol, aby ostatecznie wskrzesić mocarstwo Paleologów.

Lecz pięknym był sen, tak strasznem okazało się — przebudzenie. W ostatnich dniach sierpnia armja Kemala paszy zaatakowała nagle południową armję grecką, zadając jej dotkliwą klęskę pod Afiun Kara-Hinar. W kilkanaście dni potem przyszło drugie straszniejsze uderzenie. Dnia 2 września północna armja grecka została całkowicie rozbita koło Uszaku. Naczelny wódz grecki i kilkuset oficerów dostało się do niewoli. Od tej pory armja grecka przestała istnieć. Przemienia się w bandy zdemoralizowanych morderców, którzy uciekali przed siebie, paląc i rabując po drodze. Pod względem militarnym klęska jest bezprzykładną. Na polu bitew padło wszystkiego około 6.000 Greków. Reszta rzucała broń i uciekała bezładnie, ogarnięta falą demoralizacji. Był to skutek zbytniego przedłużania się wojny. Najpiękniejsze i najdumniejsze marzenia narodowe nie wynagradzały żołnierzowi greckiemu trudów trzyletniej kampanji, nie koiły jego tęsknoty do domu. Dnia 10 września wojska tureckie zajęły Smyrnę i całe, zajęte przez Greków, wybrzeże małoazjatyckie. Grecja jako czynnik wojskowy przestała istnieć.

Wojna grecko-turecka była równocześnie wojną angielską, francuską, prowadzoną cudzemi rękami niejako »per procuram«. Anglja postanowiła zniszczyć raz na zawsze potęgę państwową Turcji, aby w ten sposób pozbyć się niebezpiecznego centrum wolnej myśli państwowej w świecie islamickim i wziąć go cały odpowiednio rozbity i zdezorganizowany pod swoje bezpośrednie czy pośrednie władanie. W tym celu traktat pokojowy w Sevres nietylko wyrzucał Turków ostatecznie z Europy i Konstantynopola, lecz także okrawywał ich dziedzictwo Małej Azji do drobnego terytorjum, odciętego zupełnie od morza Egejskiego. Cały ogromny spadek po mocarstwie tureckim Anglja rozdzieliła między sojuszników, sobie oczywiście zachowując najtłuściejsze połcie. Co zaś nie dało się rozdzielić, to przyznała Anglja Grecji, jako swemu wasalowi, rozdmuchnąwszy w tym celu poprzednio w narodzie greckim pożądliwość ziemi i podsyciwszy w nim ambicje mocarstwowe aż do stopnia dawno nieobserwowanej megalomanji. Anglja sprzedała Grekom całe uzbrojenie swojej armji śródziemnomorskiej i wschodniej. Angielscy technicy objęli kierownictwo arsenałów greckich, angielskie okręty przewoziły wojska greckie i ich sprzęt bojowy do Małej Azji. Angielska amunicja szła dla Greków trzema linjami kolejowemi w głąb wydzieranego Turkom ich odwiecznego kraju.

Kemal pasza, siedzący ze swoim rządem w Angorze, nie byłby dał rady tej przewadze, ograniczony tylko do przyjaźni swojej i sojuszu z bolszewikami, gdyby nie Francja i Włochy, które z zawiścią i obawą spoglądały na to, jak Anglja rękami greckiemi zdobywa dla siebie całą Małą Azję. Najbystrzejszymi okazały się Włochy. One pierwsze zorjentowały się w położeniu. Nitti zrzekł się poprostu przyznanego Włochom przez traktat servski obszaru okupacyjnego w Małej Azji, w zamian za co Kemal pasza zawarł z Włochami korzystny dla nich układ handlowy...

Wkrótce potem tąsamą drogą poszła Francja. Dnia 20 października 1921 r. stanął między Francją a rządem angorskim układ, mocą którego Francja zrzekała się na rzecz Turków Cylicji, otwierając dla ich użytku port tamtejszy, Mersinę. W ten sposób uzyskał Kemal pasza dostęp do morza Śródziemnego i do zapasów broni i amunicji francuskiej. Podobnie jak Anglja Grekom, tak Francja Turkom oddała do dyspozycji znaczną część swego demobilu. Francuscy inżynierowie szybko naprawili kolej z Mersiny do Angory. Ponieważ zaś w dalszym swym ciągu linja ta była przecięta przez Greków, przeto pospiesznie wybudowano gościniec z Konii do Angory, którym kolumny automobilowe przewoziły dalej broń i amucję dla Kemala. Bolszewicy i Francuzi — zresztą nieprzejednani wrogowie — znaleźli się obok siebie z łatwością, kiedy chodziło o położenie tamy wszechmocy angielskiej. Na drodze między Konią a Angorą pracowali też harmonijnie obok siebie inżynierowie francuscy i saperzy bolszewiccy.

Robota ta dała rychło oczekiwane skutki. W połowie lata kończącego się obecnie, Kemal pasza stał już na czele przeszło trzystotysięcznej armji, doskonale uzbrojonej i mającej należycie zabezpieczone i zaopatrzone tyły za sobą. Siła ta rzuciła się na Greków, ogarniętych szałem zdobywczości i zgniotła ich całkowicie w ciągu dwóch tygodni.

W ten sposób zakończył się nie tylko grecki sen o potędze, lecz runęła także śmiała a skrajnie egoistyczna konstrukcja, jaką realizowała Anglja na bliskim Wschodzie, aby go dostać pod swoje niepodzielne panowanie.

Zwycięstwa oreżne i zachęty francuskie podniecają z kolei wyobraźnię Kemala paszy. Żąda on dzisiaj nie tylko całkowitego oddania Małej Azji lecz także Konstantynopola, Tracji i przywrócenia Bułgarii korytarza do morza Egejskiego

Anglja nie chce oddać Konstantynopola, ponieważ broni wolności cieśnin, wolność zaś tych cieśnin w języku angielskim nic znaczy nic innego, jak panowanie nad niemi Anglji. Z tego samego powodu chce Anglja mieć w Tracji Greków a nie Turków lub Bułgarów. Na tym gruncie rodzą się nowe konflikty i obawy dalszych zawikłań wojennych aż do wybuchu nowej wojny światowej włącznie.

W obecnych warunkach obawy jednak są całkowicie płonne. Wojny większej obecnie nie będzie, ponieważ nikt do niej nie ma sił ani materjalnych ani moralnych. Spór będzie najprawdopodobniej załatwiony jakimś zgniłym kompromisem, który nie zagasi wprawdzie, ale na jakiś czas przysłoni zarzewie nowej wojny. Dopiero kiedy przy pomocy Niemców Rosja wygoi swoje rany, tan zacznie się na nowo. Ale wtedy będzie już sytuacja zupełnie odmienną.

Lloyd George przystąpił do ratowania interesów angielskich na bliskim Wschodzie. W sobotę londyńskie biuro Reutera ogłosiło oficjalny komunikat, wedle którego rząd angielski uważa przedewszystkiem wolność Cieśnin za kwestję najżywotniejszą. Dalej stwierdza komunikat, że Francja i Włochy podzielają ten pogląd angielski na sprawę Cieśnin. Co do Konstantynopola to zasadniczo ma on być zwrócony Turcji, ale pod pewnemi warunkami. Chodzi o to, ażeby Kemaliści zrzekli się planu pochodu na Cieśniny i Konstantynopol, a wtedy zostanie zwołana konferencja celem zawarcia pokoju z Turkami. Dla zabezpieczenia się od niespodzianek wojennych, zwłaszcza na Bałkanie, rozmieszczone zostały w rozmaitych punktach oddziały zbrojne. Przy tej sposobności Anglja stara się już naprzód pozyskać sobie sojuszników, przedstawiając w komunikacie grozę niebezpieczeństwa, grożącego Jugosławji i Rumunji. Równocześnie zwrócił się rząd angielski do dominjów z prośbą o przysłanie kontyngentów wojskowych na bliski Wschód, na co już otrzymał przychylną odpowiedź od Nowej Zelandji.

Wielce zajmującym szczegółem komunikatu angielskiego jest podkreślenie zgodności poglądów Anglji, Francji i Włoch na sprawę wolności Cieśnin. Na bezrybiu i rak ryba — więc i zgodność co do Cieśnin ma swoją wartość, której nie można lekceważyć. Ale na bliskim Wschodzie są także inne jeszcze kwestje. Czy Anglja może co do nich liczyć na zgodność Paryża i Rzymu? Już teraz dały na to wcale wyraźną odpowiedź dzienniki paryskie. Podnoszą one, że Francja i Włochy godzą się wprawdzie na nienaruszalność Cieśnin i strefy neutralnej w oczekiwaniu późniejszego uregulowania sprawy pokoju, nie dały jednakże żadnych innych zapewnień, w szczególności zaś rząd francuski zaznacza z naciskiem, że chwilowe środki ochronne w niczem nie przesądzają warunków przyszłego traktatu pokojowego. Nic nie uprawnia Anglji do przypuszczenia, że Francja przyjmie wyznaczoną jej przez Lloyd Georgea rolę. Dalej zaznacza prasa paryska, że komunikat rządu angielskiego jednym tchem mówi o pokojowem załatwieniu spraw bliskiego Wschodu, tudzież o wojskowych zarządzeniach na tym terenie. Wobec tego żąda prasa paryska wyjaśnienia, do jakich granic wedle planów Anglji miałyby się posunąć militarne zobowiązania sojuszników.

Wśród włoskich kół politycznych panuje wrażenie, że w sprawie bliskiego Wschodu poglądy Włoch i Francji zbliżają się coraz bardziej do siebie, natomiast stanowisko Anglji jest dwuznaczne. Zwłaszcza militarne zarządzenia Anglji wywołały w Rzymie zdziwienie. To też »Tribuna« powiada, że Włochy dochowają solidarności w obronie wolności Cieśnin, ale nie wzięłyby udziału w akcji wojennej. Prasa wiedeńska donosi nawet z Londynu, że tamtejszy ambasador włoski oświadczył w Foreing Office, iż Włochy na wypadek powikłań wojennych na Bałkanie zachowają neutralność.

Na tle sprawy grecko-tureckiej rozegra się więc wielki turniej dyplomatyczny pomiędzy Lloydy Georgem a Poincarem. Na tej arenie stanowisko Lloyd Georgea nie jest mocne. — Wciągnięcie Jugosławji, a przez nią nawet i Czech do akcji na rzecz Greków — o czem donoszą z Rzymu — ograniczy się na dyplomatycznych oświadczeniach Belgradu i Pragi, gdyż trudno przypuścić, ażeby które z tych państw chciało puścić się na hazardy wojenne, do których po stronie przeciwnej wmieszałaby się Bułgarja. Wśród obecnych warunków Anglja musi poczynić ustępstwa Francji i Włochom, ażeby załatwić sprawę wschodnią, im prędzej zaś to uczyni, tem mniejsze poniesie koszta.

Powrót Naczelnika państwa z Rumunji

Dnia 16 bm. o godz. 19 i pół Naczelnik państwa wraz z orszakiem opuścił Sinaję, udając się z powrotem do Warszawy. Po przybyciu na dworzec w towarzystwie króla i książąt Naczelnik państwa przeszedł przed frontem kompanji strzelców, przy dźwiękach hymnu narodowego, poczem król odprowadził Naczelnika do stopni wagonu. Na pożegnanie król Ferdynand i Naczelnik państwa zamienili długi i serdeczny uścisk dłoni. Pożegnawszy się jeszcze z książętami, Naczelnik państwa wszedł do wagonu, poczem pociąg ruszył w drogę.

Dnia 17 o godz. 17.50 przejechał przez Lwów p. Naczelnik państwa. Na dworcu oczekiwali go reprezentanci władz, wojskowości, prezydjum miasta, kompanja honorowa. P. Naczelnik państwa zatrzymał się 10 minut, poczem pojechał w dalszą drogę do Warszawy.

POWITANIE NACZELNIKA PAŃSTWA W WARSZAWIE.

Warszawa, 18 września (PAT). »Przegląd Wieczorny« donosi: Warszawa powitała dziś manifestacyjnie Naczelnika państwa, powracającego do stolicy po wizycie u króla rumuńskiego w Sinaja. Od rana gromadziły się koło dworca wiedeńskiego tłumy publiczności, zajmując miejsca w szpalerach na placu przed dworcem wzdłuż ulicy Marszałkowskiej i Alei Ujazdowskiej. Na dworcu kolejowym ustawiono kompanję honorową ze sztandarem i orkiestrą wojskową. Wojskowość reprezentował zastępca komendanta miasta pułkownik Budkiewicz. O godz. 10.30 przybył na powitanie Naczelnika państwa prezydent ministrów Nowak z członkami rządu, członkowie ciała dyplomatycznego, akredytowanego przy rządzie polskim, przedstawiciele ministerstwa spraw zagranicznych, prezydjum Rady ministrów, dowódca okręgu Kuliński, komisarz rządu Borzemski, główny komendant policji państwowej Hoszowski, komendant policji miejskiej Sikorski, prezes dyrekcji kolejowej Mikulski, przedstawiciele prasy itd.

O godz. 10.55 przy dźwiękach hymnu narodowego zajechał pociąg, wiozący Naczelnika państwa na stację. Witany przez członków rządu, Naczelnik państwa wysiadł z wagonu w towarzystwie ministra spraw zagranicznych Narutowicza. Przeszedłszy przed frontem kompanji honorowej udał się do Naczelnik do salonu przyjęć, gdzie oczekiwali na niego członkowie ciała dyplomatycznego. Po krótkiem powitaniu Naczelnik witany serdecznemi okrzykami przez licznie zebraną publiczność odjechał w towarzystwie adjutanta jenerała Jacyny powozem do Belwederu.

Z pobytu Naczelnika państwa w Sinaja

Naczelnik państwa złożył 50 tysięcy lei na biednych Bukaresztu, 50 tysięcy lei na rzecz towarzystwa opieki nad dziećmi, pozostającego pod protektoratem królowej i 25 tysięcy dla biednych w Sinaja. Podczas pobytu Naczelnika państwa w Sinaja rozdane zostały następujące odznaczenia: Naczelnik państwa otrzymał krzyż Michała Walecznego oraz wielką wstęgę orderu Karola I., ministrowie Narutowicz i Skrzyński wielką wstęgę Gwiazdy rumuńskiej, ze strony rumuńskiej: król Ferdnand krzyż Virtuti Militari, książę następca tronu Virtuti Militari i order Białego Orła, ks. Mikołaj order Orła Białego, prezydent ministrów i wszyscy ministrowie oraz marszałek dworu Polonia restituta. Cały personal techniczny, towarzyszący Naczelnikowi państwa w podróży do Sinaja otrzymał rumuńskie medale pamiątkowe.

Naczelnik państwa złożył wieniec na grobie Take Jonescu.

Na onegdajszem przyjęciu korpusu dyplomatycznego przez Naczelnika państwa, obecni byli wszyscy przedstawiciele państw akredytowanych przy rządzie rumuńskim. Członków korpusu dyplomatycznego przedstawił marszałkowi minister spraw zagranicznych Duca. Marszałek Piłsudski rozmawiał z wszystkimi przedstawicielami państw zagranicznych. Po przedstawieniu marszałkowi delegacji miasta Bukaresztu, wiceprezydent miasta Skupiewski wygłosił gorące przemówienie, w którem złożył hołd marszałkowi Piłsudskiemu w imieniu stolicy i wyraził żal, jaki odczuwa miasto Bukareszt z powodu, że nie danem mu było gościć w swoich murach marszałka. W odpowiedzi marszałek Piłsudski podziękował za pełne życzliwości słowa, zapewniając, że nie zapomni nigdy o serdecznem przyjęciu, jakiego doznał w Rumunji. Na przyjęciu p. Skupiewski został udekorowany wielkiem krzyżem orderu »Polonia restituta«, inni członkowie delegacji otrzymali krzyż komandorski orderu »Polonia restituta«.

Sinaja, 17 września (PAT). Osobno Naczelnik państwa przyjął na audjencji p. Świeczyńskiego, który powitał Naczelnika państwa polskiego w imieniu Polaków, osiadłych w Rumunji.

TOAST NACZELNIKA PAŃSTWA.

Podczas bankietu na cześć Naczelnika państwa polskiego wniósł król Ferdynand toast, który podaliśmy poprzednio. W odpowiedzi na ten toast przemówił Naczelnik Piłsudski następującemi słowy:

„Sire! Słowa, które wasza królewska mość zechciała skierować do mnie, trafiły mi wprost do serca. Jestem szczęśliwy, znalazłszy się w wielkiej i pięknej Rumunji, zjednoczonej i zwycięskiej, a będącej sąsiadem Polski i jej sprzymierzeńcem, na wieczne czasy połączonym z nią wspólnością granic, oraz podobieństwem kolei losów; jestem szczęśliwy, mogąc złożyć należną dań wysokiego hołdu waszej królewskiej mości, która z tak wzniosłą i pełną odwagi stanowczością przewodziła swemu narodowi w przełomowych latach jego historji, jakiemi były lata wielkiej wojny; jestem wreszcie szczęśliwy, że mogę wyrazić głęboki podziw dla pańskiej towarzyszki królewskiej, która w chwilach przygnębienia ogólnego była źródłem pociechy i żywej obietnicy przyszłości pełnej chwały, podobnie, jak dziś jest źródłem czaru i blasku w godzinie triumfu.

Ogniwem, łączącem Polskę z Rumunją, jest to, że oba te kraje wyszły z okresu wielkiej udręki światowej, Rumunja — zjednoczoną, a Polska — zmartwychwstałą, i że są one żywem wcieleniem zwycięstwa prawa, zwycięstwa sprawiedliwości.

Z tego podobieństwa naszych dróg niedawnej przeszłości wynika, jako skutek logiczny i wspólna droga w teraźniejszości, która, nie wątpię, i w przyszłości poprowadzi na drogę wspólnych losów oba nasze narody, złączone, zarówno w dziedzinie swoich potrzeb i interesów, jako też w jednakiem uwielbieniu wolności, prawa i pokoju.

Ani w przeszłości, ani w teraźniejszości, ani w przyszłości niema i nie będzie — miejmy nadzieję — nic takiego, coby mogło rozłączyć oba sąsiednie narody, polski i rumuński. Chciałoby się niemal powiedzieć, że od morza Bałtyckiego do morza Czarnego jest jeden naród o dwóch sztandarach narodowych. Oba kraje nasze pragną pokoju, opartego na sprawiedliwości, pokoju, gdzie prawo gwarantowałoby wolność.

Przeniknięty gorącemi uczuciami dla narodu rumuńskiego, wznoszę ten kielich za zdrowie wielkiego króla i naczelnego wodza armji rumuńskiej okrytego sławą pierwszego monarchy wielkiej Rumunji, Rumunji zjednoczonej, króla Ferdynanda I., oraz za zdrowie jego królewskiej małżonki, których obojga pomyślność i szczęście wiążą się nierozerwalnie z losami ich umiłowanego narodu Niech żyje król Ferdynand i królowa Marja'!

WIZYTA KRÓLA RUMUŃSKIEGO W WARSZAWIE.

Donoszą z Bukaresztu: Według informacyj z kół dyplomatycznych, król Ferdynand ma udać się do Warszawy z rewizytą w połowie marca roku przyszłego. Podczas obecnej wizyty Naczelnika państwa w Sinaja, według informacyj tychże kół, uregulowane zostały wszystkie kwestje, dotyczące współpracy politycznej Polski i Rumunji.

Obrady Ligi narodów

POLSKA REZYGNUJE CZĘŚCIOWO ZE ZNIŻONYCH OPŁAT NA RZECZ LIGI NARODÓW

Na sobotniem posiedzeniu komisji pierwszej Ligi Narodów minister Płuciński złożył następującą deklarację: Podczas poprzedniego zgromadzenia Ligi Narodów uchwalono obniżyć udział Polski w kosztach Ligi z sumy płaconej poprzednio 35 punktów (według skali) na 15 punktów. Polska, z wdzięcznością przyjęła ulgę uwzględniającą wyjątkowo ciężkie położenie Polski, będącej ofiarą nie tylko wojny światowej i ciężkiej okupacji niemieckiej, lecz także inwazji bolszewickiej. Delegacja polska z zadowoleniem konstatuje, że od tego czasu sytuacja Polski uległa znacznej poprawie dzięki niezmordowanej pracy całego społeczeństwa, popieranej przez stałe wysiłki rządu. Wobec tego rząd polski proponuje z własnej inicjatywy powiększenie udziału Polski o 10 punktów, czyli do 25. Deklarację Płucińskiego przyjęto owacyjnemi oklaskami pełnej komisji, jeden tylko delegat litewski Joninas wystąpił z opozycją, atakując Polskę z powodu Wilna i żądając, aby skoro Litwa płaci 5 punktów, podwyższono udział Polski conajmniej do 50 punktów. Del. Płuciński zaprotestował przeciw wystąpieniu litewskiego delegata, prosząc prezesa o obronę przeciwko atakom mającym za cel propagandę polityczną. Gdy delegat litewski chciał powtórnie coś mówić, prezes Scijaloja odebrał mu głos. Delegat francuski wyraził następnie pełne uznanie dla deklaracji polskiej.

PRZYJĘCIE WĘGIER DO LIGI NARODÓW.

Genewa, 18 września (PAT). Dzisiejsze plenarne posiedzenie Ligi Narodów wypowiedziało się jednogłośnie **za przyjęciem Węgier do Ligi Narodów.**

KWESTJA WSCHODNIA NA FORUM LIGI NARODÓW.

Londyn, 18 września (AW). Jak się korespondent »N. Fr. Presse« dowiaduje, **doszło już między aljantami do porozumienia,** do jakiej granicy mogą sięgać ustępstwa dla Kemala paszy. Na tej podstawie ma zamiar Lloyd kwestję tą przedstawić na forum Ligi Narodów.

OBRONA DARDANELI.

Londyn, 18 września (PAT). »Morning Post« donosi z Konstantynopola: Piechota kopie rowy strzeleckie w okolicy Czanak, aby **bronić Dardanelów przeciw ewentualnemu atakowi Kemalistów.**

STANOWISKO WŁOCH.

Londyn, 18 września (PAT). »Times« donosi, że Włochy zawiadomiły rząd angielski, iż **nie wezmą udziału w żadnej akcji** czy to czynnej czy obronnej przeciw Kemalistom.

Rządowy projekt samorządu w Galicji wschodniej

Warszawa, 17 września.

(PAT.) Projekt ustawy o zasadach samorządu województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego brzmi jak następuje:

Art. I. Województwa lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie otrzymują samorząd. Najwyższym jego organem będą **sejmiki wojewódzkie.**

Art. II. W zakres samorządu województw wchodzą: 1) sprawy wyznań religijnych; 2) sprawy oświecenia publicznego z wyjątkiem uniwersytetów i szkół z nimi zrównanych; 3) sprawy dobroczynności publicznej; 4) sprawy zdrowotności publicznej, z wyjątkiem policji sanitarnej; 5) sprawy dróg publicznych wojewódzkich, powiatowych i gminnych oraz dróg żelaznych lokalnych; 6) sprawy agrarne z wyłączeniem reformy rolnej i wszystkie środki służące do poparcia rolnictwa; 7) poparcie przemysłu i handlu; 8) zastosowanie ustaw państwa w sprawie zużytkowania wód dla melioracji i dla uzyskania siły popędowej; 9) zastosowanie ustaw państwa o organizacji i administracji gmin i powiatów; 10) budżet dochodów i wydatków samorządu wojewódzkiego i zamknięcia rachunkowe; 11) wreszcie inne sprawy, przekazane sejmikom przez Sejm Rzeczypospolitej.

Art. III. W sprawach powyższych sejmik ma prawo uchwalić ustawy, obowiązujące na obszarze województwa a na podstawie ustaw uchwalić postanowienia natury administracyjnej. Wszelkie uchwały sejmiku muszą uwzględniać postanowienia konstytucji Rzeczypospolitej oraz tych ustaw, które w niej są powołane, i które je uzupełniają. Uchwały w sprawach wymienionych w art. I. w ustępach 1, 3, 4 i 7 muszą nadto trzymać się granic wytkniętych w tych sprawach przez ustawy państwowe.

Art. IV. Do każdej ustawy wojewódzkiej potrzebna jest uchwała sejmiku oraz sankcja prezydenta Rzeczypospolitej z kontrasygnatą prezydenta ministrów i właściwego ministra.

Art. V. Liczba członków w sejmiku będzie ustalona w ten sposób, aby na każdych 25.000 mieszkańców województwa, przypadł jeden członek sejmiku. Liczbę 25.000 należy jednak ewentualnie obniżyć tak, aby na każdą z Izb narodowych sejmiku przypadło najmniej 20 członków.

Art. VI. Prawo wyborcze czynne i bierne do sejmiku mają wszyscy mieszkańcy województwa, którym służy prawo wyborcze do Sejmu Rzeczypospolitej. Wojewoda i państwowi urzędnicy administracji politycznej nie mogą być wybierani do sejmiku tego województwa, w obrębie którego pełnią służbę. Członków sejmiku wybiera ludność województwa na lat pięć.

Art. VII. Wybory do sejmiku odbywać się będą na tychsamych zasadach, które obowiązują przy wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej. Wyborcy narodowości polskiej i wyborcy narodowości ruskiej wybierać będą jednak osobno, z zachowaniem postanowień art. XX. Ordynację wyborczą do pierwszych wyborów do sejmiku wyda prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady ministrów. Ordynację do następnych wyborów określi ustawa uchwalona przez sejmik.

Art. VIII. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, odracza i rozwiązuje sejmik. Sejmik zwołany będzie przynajmniej raz na rok. W razie rozwiązania sejmiku, nowe wybory powinny być zarządzone nie później niż w terminie trzechmiesięcznym od dnia rozwiązania.

Art. IX. O ważności wyborów i wyboru poszczególnych posłów do sejmiku, decyduje sąd najwyższy.

Art. X. Postanowienia art. XXI. konstytucji Rzeczypospolitej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnosić się będą także do członków sejmiku z tą zmianą, że prawo przyznane w artykule tym Sejmowi, służyć będzie właściwie Izbie narodowej sejmiku. Nietykalność poselska służyć będzie posłom na sejmik tylko w czasie sesji sejmowej. Postanowienia art. XXIII konstytucji Rzeczypospolitej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnosić się będą także do posłów na sejmik w stosunku ich do samorządu i do władz samorządowych w województwie, w którem na sejmik posłują.

Art. XI. Sposób i porządek obrad sejmiku oraz djety jego członków i czas trwania sesji określi ustawa regulaminowa, uchwalona przez sejmik.

Art. XII. Członkowie narodowości polskiej

tworzą na sejmiku **Izbę narodowości polskiej**, a członkowie narodowości ruskiej **Izbę narodowości ruskiej**, z których każda obraduje osobno pod kierunkiem wybranego przez siebie przewodniczącego albo jego zastępcy. W sprawach wspólnych uchwała dochodzi do skutku za zgodą obu Izb, w sprawach obchodzących tylko jedną narodowość, wystarczy uchwała tylko tej narodowej Izby.

Art. XIII. Na cele samorządów województw Sejm przeznaczać będzie corocznie kwotę odpowiadającą wydatkowi, który tesame cele w innych województwach ponosi państwo, a to według stosunku liczbowego ludności województwach do liczby ludności reszty województw. Z kwoty tej będą przedewszystkiem pokrywane wydatki wspólne województwa, a reszta rozdzielona do rozporządzenia Izb narodowych, ewentualny niedobór zaś przez Izby te uzupełniony. Podstawą rozdziału względnie uzupełnienia będzie liczbowy stosunek ludności polskiej do ruskiej na obszarze województwa. Wydatki na cele samorządu jednej narodowości, pokrywa każda Izba narodowa, osobno nakładając na ludność swojej narodowości dodatki do podatków państwowych bezpośrednich albo podatki bezpośrednie. O ile obie Izby zamierzają na cele te nałożyć podatki bezpośrednie albo opłaty niedające się nałożyć według narodowości opodatkowanych, to muszą się porozumieć i nałożyć zgodnie podatki takie albo płaty na wszystkich mieszkańców, a wynikiem ich się podzielić według stosunku liczbowego obu narodowości. Ustawy podatkowe województwa nie mogą naruszać systemu podatkowego państwa.

Art. XIV. Wojewoda reprezentuje na sejmiku rząd Rzeczypospolitej i ma prawo brać udział w jego obradach osobiście albo przez delegowanego urzędnika.

Art. XV. Dla przygotowania uchwał i wykonania uchwał sejmiku oraz dla sprawowania administracyj w zakresie samorządu wojewódzkiego, powołane będą komisję wyznań i oświecenia publicznego i komisja gospodarcza. Każda z nich składać się będzie z dwóch sekcyj: polskiej i ruskiej, obradujących i uchwalających pod prezydencją wojewody albo jego zastępcy. W sprawach ogólnej natury obie sekcje komisji obradować mogą i uchwalać razem, w sprawach obchodzących tylko jedną narodowość — każda z nich osobno.

Art. XVI. Każda sekcja komisji liczyć będzie sześciu członków, z których połowę wybiera właściwa Izba narodowa na czas trwania swoich mandatów, drugą zaś połowę mianuje wojewoda, a to Polaków do polskiej i Rusinów do ruskiej sekcji.

Art. XVII. Każdej sekcji dodane będzie biuro z urzędników tej narodowości, mianowanych przez wojewodę i jemu podległych.

Art. XVIII. Wojewoda ma prawo zawiesić każdą uchwałę sejmiku niepodlegającą sankcji przezydenta Rzeczypospolitej, oraz uchwałę komisji, która zdaniem jego sprzeciwia się ustawom, winien jednakże złożyć sprawozdanie zaraz właściwemu ministrowi, a ten, jeżeli godzi się ze zdaniem wojewody, winien przedłożyć sprawozdanie do decyzji trybunału administracyjnemu. Postępowanie trybunału w tych sprawach określi osobna ustawa państwowa.

Art. XIX. Dla ułatwienia zakładania list wyborczych do sejmików oraz dla ułatwienia spisów opodatkowanych w razie nakładania osobnych podatków na ludność polską, a osobnych na ludność ruską, założony będzie w każdem z trzech województw kataster narodowy polski i kataster narodowy ruski, do których mają być wpisane także osoby prawnicze według narodowości ich zarządów.

Art. XX. Mieszkańcy województw, **nienależący ani do narodowości polskiej ani do narodowości ruskiej**, przyłączeni będą do katastru narodowego polskiego albo ruskiego i według tego będą mogli wykonywać prawo wyborcze czynne i bierne w okręgach wyborczych polskich względnie ruskich, oraz opłacać podatki przez Izbę, do której katastru są przyłączeni. Przy przyłączeniu do katastru polskiego albo ruskiego, uwzględnione będzie w pierwszym rzędzie **oświadczenie danej jednostki.** Bliższe szczegóły o założeniu i prowadzeniu katastru narodowego wydane będą w drodze rozporządzenia.

Art. XXI. Na obszarze powyższych województw ani państwo ani żadne ciało samorządu publicznego **nie może prowadzić ani popierać kolonizacji.**

Art. XXII. Władze i sądy państwowe posługujące się w wewnętrznem swem urzędowaniu językiem polskim, znosić się będą w powyższych trzech województwach ze stronami **w ich własnym języku,** polskim względnie ruskim, a to zarówno w korespondencji pisemnej jak i w przyjmowaniu zeznań do protokółu i w przeprowadzeniu rozpraw. Ustawy wojewódzkie i wszelkie ogłoszenia urzędowe **ogłaszane będą w języku polskim i ruskim** w Dzienniku urzędowym województwa. Ustawy, rozporządzenia i inne akta państwowe, nabierające mocy powszechnie obowiązującej przez ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej, będą podawane do wiadomości we wspomnianych województwach w przekładzie na język ruski, o ile możności w tym samym czasie. — Władze samorządowe określą same, każda z nich, swój język urzędowy wewnętrzny i zewnętrzny, obowiązane są jednak przyjmować pisma w drugim języku i na nie odpowiadać.

Art. XXIII. Sprawę **języka wykładowego** oraz nauki innych języków w szkołach określi każda Izba narodowa sejmiku dla szkół swojej narodowości.

Art. XXIV. Przy **obsadzaniu urzędów** i posad państwowych w obszarze pomienionych województw, będzie zwracana szczególniejsza uwaga na to, aby skład narodowy ciał urzędowych odpowiadał potrzebom obu narodowości.

Art. XXV. Przy obsadzaniu posad w ministerstwach i władzach centralnych, zapewniona będzie narodowości ruskiej ilość stanowisk, odpowiadająca jej słusznym potrzebom, w szczególności zaś w **ministerstwie wyznań i oświecenia publicznego** utworzone będą osobne **wydziały dla spraw kościoła grecko-katolickiego i dla szkolnictwa ruskiego** obsadzone przez urzędników narodowości ruskiej.

Art. XXVI. Za czyny natury politycznej, popełnione od dnia 28 lipca 1914 r. po dzień ogłoszenia niniejszej ustawy, żaden z mieszkańców pomienionych województw do odpowiedzialności pociągnięty nie będzie.

Art. XXVII. Założenie, organizacja i budżet **uniwersytetu ruskiego będzie rzeczą rządu** i Sejmu Rzeczypospolitej. Uniwersytet ruski, zorganizowany autonomicznie, podlegać będzie bezpośrednio ministrowi wyznań i oświecenia publicznego.

Art. XXVIII. Samorząd pomienionych województw zostanie wprowadzony w życie najpóźniej w dwa lata po ogłoszeniu. Niezbędne w tym celu zarządzenia wyda prezydent Rzeczypospolitej na podstawie uchwały Rady ministrów.

Art. XXIX. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się prezydentowi ministrów.

Art. XXX. Ustawa niniejsza wchodzi w życie..

Ruch wyborczy

Kraków, 19 września.

Ruch w lokalach obwodowych komisyj wyborczych, gdzie wyłożone są listy wyborców zaczyna się wzmagać. Wpłynęło już kilkaset reklamacyj, przyczem zaznaczamy, że obowiązkiem każdego wyborcy jest zgłosić się do przejrzenia listy i to najpóźniej do dnia 29 bm., by uniknąć ewentualnego pozbawienia prawa do głosowania w razie braku nazwiska w spisie. Jak się dowiadujemy, nie wszyscy członkowie obwodowych komisyj poczuwają się do obywatelskiego obowiązku uczestniczenia w posiedzeniach komisyj, co może pociągnąć za sobą dla nich ustawową karę. Koszta dotychczasowe związane z przeprowadzeniem organizacji aparatu wyborczego przekroczyły już wczoraj w Krakowie kwotę 2 miljonów mp.

Nowy Sącz, 16 września.

Jak się dowiadujemy, utworzony w Nowym Sączu blok kilku grup mieszczańskich, a mianowicie: Związek mieszczan, N. P. R., nauczycielstwo, zrzeszeni stróże domowi, oraz inwalidzi, postanowił wysunąć kandydaturę p. Antoniego Brudziany, dyrektora magistratu nowosądeckiego z okręgu Nr 44. W tym celu odbył się w niedzielę, dnia 10 bm. zjazd przedstawicieli miast okręgu wyborczego w sali Rady miejskiej. Obrady nie dały spodziewanego rezultatu.

Stronnictwa chadeckie i katolicko-ludowe rozpoczęły żywą działalność na terenie tutejszym. — Z ramienia pierwszego na odbytym równocześnie konwentyklu referował inżynier Mianowski. Po dłuższej dyskusji wybrano „ad hoc" komitet wyborczy. Kandydatury na razie nie ustalono. Natomiast stronnictwo katolicko-ludowe — jak już donieśliśmy — desygnowało definitywnie swoich kandydatów, a mianowicie: posła Majchera, Jana Potoczka, Ignacego Jasińskieo, Stacha i Stefczyka.

OFICEROWIE REZERWY A WYBORY.

W tych dniach obradowali w Warszawie prezesi i sekretarze 15 Związków oficerów rezerwy z całej Polski pod przewodnictwem pp. Józefowicza z Warszawy i dra Ostaszewskiego ze Lwowa. Oficerowie rezerwy postanowili wziąć czynny udział w wyborach do Sejmu i Senatu.

DR STEFCZYK W STRONNICTWIE KATOLICKO-LUDOWEM.

Dr Franciszek Stefczyk, znany organizator i patron spółek rolniczych, prezes Rady Nadzorczej Państwowego Banku Rolnego, wystąpił z Pol. Str. Ludowego (Piast) i zgłosił swe przystąpienie do Pol. Stron. Katolicko-Ludowego. Z ramienia tego stronnictwa dr Stefczyk kandydować będzie do Sejmu z listy państwowej »Polskiego Centrum«.

KANDYDACI PRAWICY NAR.

Stronnictwo Prawicy Narodowej wystawia z okręgu nr. 47 (Rzeszów, Jarosław, Przeworsk, Łańcut, Nisko) własną listę, na czele której stoją Andrzej ks. Lubomirski z Przeworska i Alfred hr. Potocki z Łańcuta.

KANDYDATURY NIEZALEŻNYCH SOCJALISTÓW.

Partja niezależnych socjalistów w Polsce wystawia w 14 okręgach wyborczych własne listy, wraz z listą państwową. Partję pod względem wyborczym stanowi blok, w skład którego, po za partją polskich socjalistów niezależnych, wchodzą: żydowska partja socjalistyczna (Vereinigte), niemiecka socjal-demokracja w Polsce i niezależna partja socjalistów na Górnym Śląsku).

W dniu 15 bm. zawiązał się centralny komitet wyborczy z siedzibą w Warszawie.

W Łodzi kandyduje z tej listy dr Mierzyński i Jan Hanemann, w Krakowie — dr Drobner, Zuwała i Józef Piotrowski, w Częstochowie dr Józef Kruk i radny Federman, w Zagłębiu Dąbrowskiem Marja Jankowska i prof. Galewski, w zagłębiu naftowem — A. Horszowski (Stryj), w Stanisławowie Juljan Łopatka, a na Górnym Śląsku — J. Kurtyka, red. Kowoll i inż. Gliksam.

Niezależni socjaliści grupy dra Drobnera zaproponowali »Bundowi« blok wyborczy. »Bund« propozycję tę odrzucił.

Młodzież francuska w Krakowie

Kraków, 19 września.

W niedzielę młodzież francuska w towarzystwie swych kolegów krakowskich po wysłuchaniu nabożeństwa w kościele OO. Franciszkanów udała się do Muzeum Narodowego celem obejrzenia dzieł sztuki polskiej. Po zwiedzeniu Muzeum goście podzieliwszy się na grupy zwiedzili kościół Marjacki, poczem udali się na Wawel, gdzie oprowadzał ich rotmistrz Pusłowski.

O godz. 1 w południe odbył się na cześć gości objad w Starym Teatrze. Oprócz młodzieży francuskiej i jej wychowawców wzięli udział w objedzie prezydent miasta Federowicz, wicepr. Wielgus, jen. Szeptycki, jen. Minkiewicz, kurator szkolny Owiński, dyrektorzy zakładów szkół średnich itd. Podczas objadu przemówił kurator Owiński i prof. Szyszko. Po mowie rotmistrza Pusłowskiego zabrał głos jeden z profesorów Francuzów.

Po południu uczestnicy wycieczki wzięli udział w sadzeniu drzewek na Błoniach i meczu.

Wieczorem odbył się w salach Starego Teatru wielki raut z produkcjami muzycznemi. Raut zgromadził liczne obywatelstwo krakowskie, wśród którego znajdowali się wojewoda dr Gałecki, wicewojewoda Kowalikowski, starosta dr Bal, ks. inf. Wądelny, kurator Owiński, wiceprezydenci miasta Wielgus i Sare, prezes sądu Panek i inni.

W poniedziałek rano wycieczka zwiedziła w dalszym ciągu zabytki miasta, a po południu byli w kopalni wielickiej. Wieczorem młodzież francuska udała się na dworzec do wagonów, żegnana przez komitet przyjęcia wycieczki i orkiestrę tramwajarzy. Nad ranem odjechali goście do Zakopanego.

Uczestnicy wycieczki złożyli kwotę 200.000 mk. na dwie cegiełki wawelskie.

KRONIKA

Kraków, 19 września.

ASNYK JAKO POLITYK I REDAKTOR. Świeżo wydana broszura Michała Konopińskiego p. t. „Asnyk jako polityk i redaktor" jest do nabycia w Administracji „Nowej Reformy" w cenie 400— mk. za egzemplarz. Wysyłkę na prowincję uskutecznia się pocztą po nadesłaniu 500— mk. (400 mk. za książkę i 100 mk. na koszta przesyłki).

ODZNACZENIE KOMENDANTA OBWODU WAROWNEGO W KRAKOWIE. Wojewoda krakowski dr Gałecki wręczył onegdaj w sposób uroczysty komendantowi obozu warownego pułkownikowi Józefowi Beckerowi krzyż oficerski orderu Odrodzenia Polski, w obecności jenerała Minkiewicza, naczelnika wydziału prezydjalnego Kowalikowskiego i porucznika Nowickiego.

KOMITET DLA ZWALCZANIA ANALFABETYZMU W WOJSKU prowadzi energiczną akcję celem zebrania funduszów na uruchomienie kursów. Dnia 2 października br. Komitet otwiera w Krakowie 80 kursów. Równocześnie zostaną otwarte kursa we wszystkich garnizonach D. O. K. Kraków, gdzie powstają miejscowe komitety. Komitet zwraca się z gorącym apelem do wszystkich obywateli o pomoc pieniężną.

W związku ze zbiórką funduszów na cele kursów odbyło się dnia 16 bm. pod przewodnictwem wiceprez. Rollego posiedzenie Komitetu obywatelskiego „Dnia szkoły żołnierza polskiego" ze współudziałem reprezentantów władz wojskowych, cywilnych i autonomicznych. Komitet ustalił następujący program na dzień 24 września br.: 1) rano 6 muzyk tak wojskowych jak cywilnych odegrają pobudkę; 2) zbiórka przy stolikach; 3) odegranie 2 matchów na boisku Cracovii i Makkabi; 4) o godz. 10½ przygrywać będzie na tych boiskach muzyka wojskowa; 5) o godz. 2 po południu wylądowanie aeroplanu na placu Szczepańskim, w którym każdy z uczestników będzie mógł się fotografować i otrzymać swą fotografję; 6) defilada półczołgów pancernych; 7) wspaniałe zabawy ludowe urządzone przez Y. M. C. A. na ulicy Dunajewskiego; 8) zegar szczęścia, gdzie każdy może wygrać ciepłą bieliznę; 9) bufety ze znakomitemi przekąskami; 10) o godz. 6¼ wieczorem kino pod gołem niebem na placu Szczepańskim.

TANI CHLEB DLA KRAKOWA. W ostatnich dniach nadeszły do Krakowa większe transporty mąki i zboża, dzięki czemu usunięto wszelkie braki w zaopatrywaniu ludności w chleb. Od kilku dni piekarnia miejska wypieka dziennie po 6000 kg. chleba, który sprzedawany jest w 12-tu specjalnie otwartych sklepach w cenie 260 mk. za 1 kg. W najbliższych tygodniach piekarnia miejska będzie wypiekała 10.000 kg. chleba dziennie z mąki poznańskiej. Magistrat ogłosi w tych dniach wykaz sklepów, gdzie ludność będzie mogła zaopatrywać się w tańszy chleb. W związku z utrzymaniem działalności piekarni miejskiej prezydjum miasta czyni starania u rządu o uzyskanie znacznych kredytów aprowizacyjnych.

NOWE ŻĄDANIA RZEŹNIKÓW. Rzeźnicy krakowscy wnieśli do magistratu krakowskiego nowy cennik na kilka gatunków mięsa. Według tego cennika 1 kg. polędwicy bez dokładki miałby kosztować 1000 mk.; 1 kg. krzyżówki, zrazówki i rozbefu itp. z dokładką 800 mk., bez dokładki 960 mk., 1 kg. cielęciny 1000 mk., baraniny 960 mk. Ceny wieprzowiny, słoniny, bilu i smalcu pozostałyby bez zmiany. Żądania swoje motywują rzeźnicy podwyżką opłat akcyzowych, rzezalnianych i podwyższenia opłat za użycie chłodni w rzeźni miejskiej. Najbliższe posiedzenie komisji miejskiej zajmie się rozpatrzeniem nowo wniesionego cennika.

O ZAŻEGNANIE STRAJKU ROLNEGO W MAŁOPOLSCE. Z Warszawy donoszą 18 bm.: Z ramienia ministerstwa pracy i opieki społecznej wyjechał do Krakowa p. Świerzewski, dla podjęcia rokowań między robotnikami rolnymi i obywatelami ziemskimi, aby tą drogą nie dopuścić do strajku rolnego w Małopolsce.

OTWARCIE DWORCA ZACHODNIEGO. W niedzielę przed południem nastąpiło w Krakowie oddanie nowowybudowanego „Dworca zachodniego" do publicznego użytku. W nowym budynku umieszczone zostały 2 kasy osobowe, 1 bagażowa oraz poczekalnia I, II i III klasy. Między poczekalniami umieszczony został bufet z oknami, wychodzącemi do poczekalni I i II klasy.

Peron ma 260 m. długości i zastosowany został do odprawy największych pociągów osobowych.

WIEC PRACOWNIKÓW PUBLICZNYCH wszystkich kategoryj odbędzie się dnia 19 września br. o godz. 6 wieczorem w sali Towarzystwa technicznego, ul. Straszewskiego 28, w sprawie zajęcia stanowiska wobec nowego projektu płacy.

KRWAWE PORACHUNKI. Wczoraj po południu do mieszkania p. Stanisława Marcinkowskiego przy pl. Zgody 18 na Podgórzu wdarło się dwóch osobników, którzy rzucili się na Marcinkowskiego, przyczem jeden z nich poranił go dotkliwie sztyletem w plecy. Podczas szamotania się otrzymała również jedno pchnięcie żona Marcinkowskiego. Zawezwane pogotowie ratunkowe zaopiekowało się ciężko rannym Marcinkowskim i jego żoną. W szpitalu okazało się, że stan poranionego jest bardzo groźny. Zajście było zakończeniem niedzielnej sprzeczki między Marcinkowskim a niejakim Romanem Ćwikiem, przyczem ten ostatni został poraniony przez Marcinkowskiego. Jednym z napastników był brat Ćwika.

Z PIWNICY DO ARESZTU. W nocy z 16 na 17 bm. zawiadomiono posterunkowego policji, patrolującego w ul. Wielopole, że z piwnic domu pod l. 13 przy tej ulicy słychać podejrzane szmery. Na miejsce przybyło kilku policjantów, a otoczywszy dom weszło do wnętrza piwnicy. Tam zastano przy rozbijaniu muru 3 znanych włamywaczy sklepowych i kasowych Józefa Zdebskiego, lat 28, Wojciecha Skowronka, lat 42 i Marjana Ziębę, lat 26. Jak się okazało, opryszki dostali się do piwnicy przez okienko wychodzące na ulicę. Złodzieje zdołali już wybić w piwnicy otwór w murze, aby się nim dostać prawdopodobnie do biur spedytora Szamrota, gdzie mieści się kasa wertheimowska. Opryszków osadzono w areszcie.

KRADZIEŻ. Policja aresztowała 20-letniego Ottona Schneidra, który skradł z pokoju w hotelu Krakowskim na szkodę mieszkającej tam chwilowo p. Jadwigi Masłowicz z Warszawy, budzik i 2 złote breloki, łącznej wartości 250.000 mk. — Schneider podejrzany jest o kilka podobnych kradzieży hotelowych.

Z kraju i ze świata

EMIGRACJA ROBOTNIKÓW ROLNYCH. Ministerstwo pracy komunikuje, że państwowe urzędy pośrednictwa pracy kierują robotników bez pracy na roboty do Francji. Natomiast przeciwdziałać będzie próbom emigracji robotników, związanych umowami indywidualnemi, bądź kontraktem taryfowym.

Z DYREKCJI SZKOŁY DZIENNIKARSKO-PUBLICYSTYCZNEJ przy Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie otrzymujemy następujące zawiadomienie:

Wpisy do Szkoły dziennikarsko-publicystycznej przy W. W. P. odbędą się w dniach 18, 20, 23, 25 i 27 września od godz. 5—7 w sali sekretarjatu W. W. P., ul. Śniadeckich 8. Dla kandydatów z prowincji zostaje termin przedłużony do 15 października. Pragnący zapisać się na słuchaczów rzeczywistych winni przedstawić świadectwa ukończenia szkoły średniej, na wolnych odpowiedni stopień przygotowania. Obecnie otwarto trzeci i końcowy rok.

Skład grona profesorskiego stanowią: dyrektor dr Ernest Luniński, A. Kryński, prof. honor. uniwersytetu warszawskiego, Konrad Drzewiecki, prof. W. W. P., dr Ignacy Myślicki, prof. W. W. P., dr Tadeusz Hilarowicz, docent W. W. P., Kulczycki Ludwik, radca ministerjalny, Kempner St. A., prof. W. W. P., Józef Dąbrowski (Grabiec), dr Miklaszewski Walery, radca ministerjalny, dr Stefan Rygiel, bibljotekarz uniwersytetu, Poniatowski Stanisław, prof. W. W. P., Wolert Władysław, docent W. W. P., Zagórski Adam. Lektorzy: pp. dr Tadeusz Waryński, starszy referent ministerjalny, Antoni Wojnar, dyrektor instytutu stenograficznego.

ORGANIZACJA ARTYSTÓW TEATRÓW WILEŃSKICH. W Wilnie odbyło się zebranie organizacyjne artystów teatru Wielkiego (opera i operetka) i teatru dramatycznego, zostających pod dyrekcją p. H. Cepnika. Artyści w liczbie około 70 osób utworzyli filję Z. A. S. P., wybierając na prezesa p. Stanisława Skalskiego, na wiceprezesa p. Mieczysława Dowmunta, sekr. p. Leona Wołłejkę i skarbnika p. Adama Ludwiga.

ROBOTNICY POLSKICH KOPALŃ SKARBOWYCH NA GÓRNYM ŚLĄSKU obchodzili dnia 18 bm. doroczną uroczystość górniczą. Tegoroczne święto miało bardziej uroczysty charakter niż podobne święta w innych latach ze względu na to, że jest to pierwsza uroczystość powojenna.

ZAŻEGNANIE STRAJKU KOLEJOWEGO NA ŚLĄSKU. Donoszą z Katowic: Niebezpieczeństwo strajku kolejowego na G. Śląsku zostało ostatecznie zażegnane. Prezes dyrekcji katowickiej p. Sikorski po odbyciu konferencji z ministrem pracy p. Darowskim wydał do kolejarzy energiczną odezwę, wzywając ich do bezwzględnej subordynacji. W związku z poważną sytuacją odbyła się też konferencja pomiędzy ministrem Darowskim i wojewodą Rymerem a przedstawicielami centralnego zarządu związków zawodowych. Na konferencji minister Darowski zwrócił uwagę na fatalne dla G. Śląska skutki, jakie mógłby pociągnąć za sobą strajk kolejowy. Minister Darowski zażądał od delegacji, aby wskazała członkom związków zawodowych na zbrodniczość akcji, zmierzającej w chwili obecnej i w obecnych warunkach do wywołania strajku. Wszyscy obecni delegaci okazali całkowite zrozumienie dla słusznych wywodów ministra.

ROZPRAWA PRZECIWKO FEDAKOWI I TOWARZYSZOM, oskarżonym o zamach na Naczelnika państwa i wojewodę Grabowskiego, oraz o zdradę stanu, która się miała dnia 18 bm. rozpocząć we Lwowie, została odroczona z powodu zachorowania przewodniczącego rozprawy radcy Mayera, który w nocy doznał ataku sercowego. Wobec orzeczenia lekarzy sądowych, że sędzia Mayer nie mógłby przewodniczyć rozprawie, wyznaczony będzie nowy przewodniczący i rozprawa będzie się mogła rozpocząć po upływie mniejwięcej dwóch tygodni, w czasie których nowy przewodniczący zapozna się z aktami rozprawy.

NOWY SĄCZ, 16 września. (Instytut Muzyczny. — Skazanie mordercy. — Teatr amatorski). Dzięki inicjatywie p. Bugajskiego powstał tu Instytut muzyczny, którego zadaniem będzie wychowywanie młodszego pokolenia na tle wokalno-muzycznem. Program szkoły obejmuje skrzypce, fortepian, śpiew, oraz teorję muzyki i śpiewu. Prof. Bugajski, znany zaszczytnie z działalności pedagogicznej i oświatowej, a zarazem dyrygent chóru robotniczego „Echo", objął stanowisko kierujące w Instytucie, co daje rękojmię owocnych rezultatów pracy.

W pierwszych dniach sierpnia niejaki Wojciech Gomółka, lat 20 liczący, przynależny i zamieszkały w Mokrej Wsi pow. nowosądeckiego, dopuścił się zbrodni morderstwa na wdowie Annie Gomółkowej na tle miłosnem. Na odbytej dnia 9 b. m. rozprawie oskarżony nie przyznał się do winy. Na podstawie werdyktu przysięgłych trybunał zasądził Gomółkę na 15 lat ciężkiego więzienia, obostrzonego co roku twardem łożem i ciemnicą.

Jak nas informują, sala wielka w kolejowym Domu robotniczym, znacznym kosztem w ostatnim czasie odrestaurowana i upiększona, w niedługim czasie przeznaczona będzie, prócz przedstawień filmowych, na widownię teatru amatorskiego z łona pracowników kolejowych. Nowej placówce kulturalno-oświatowej życzyć należy powodzenia w ofiarnej pracy dla dobra ogólnego.

NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK PODCZAS REWJI NA CZEŚĆ NACZ. PAŃSTWA PIŁSUDSKIEGO. „Kurjer Poranny" donosi z Sinaja pod datą 15 bm.: Przed dzisiejszą rewją strzelców górskich miał miejsce przykry wypadek. W jednym z karabinów maszynowych, nieużywanym od czasu wojny, znalazły się ostre naboje. Kule tych nabojów zabiły i raniły kilku żołnierzy.

ZARĘCZYNY WILHELMA. Miarodajne koła niemieckie nie zaprzeczyły wiadomości podanej przez pisma niemieckie o zaręczynach byłego cesarza Wilhelma z księżną Kolorath-Beuten.

PROGNOZA NA WTOREK. Pogoda zmienna (niewielkie opady w Polsce północnej), chłodniej, wiatry z północnego-zachodu.

AWANS. Minister oświaty przeniósł do VII-go stopnia płacy naczelnego kwestora Uniwersytetu Jagiellońskiego p. Henryka Matusa.

TOW. LEKARSKIE KRAK. We środę 20 bm. o g. 8 w. 1) Doc. dr Zubrzycki: Leczenie eklampsji podczas ciąży i porodu. 2) Dr Markowa — demonstracja.

TEATRY KRAKOWSKIE

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj po raz drugi w obecnem wznowieniu „Bracia Lerche" Asnyka. Wczorajsze przedstawienie poprzedziło słowo wstępne o Asnyku, wygłoszone przez długoletniego przyjaciela poety red. Władysława Prokescha. Niezależnie od przygotowań do „Marji Stuart" Słowackiego, które zatrudniają wszystkie pracownie teatru, w najbliższą sobotę 23 bm. wejdzie na afisz niegrana od 15 lat najświetniejsza komedja Stefana Krzywoszewskiego „Edukacja Bronki" z p. Nosarzewską w roli tytułowej. Jutro we środę świetna komedja „Jutro pogoda", która osiągnęła w krakowskim teatrze wielkie powodzenie. We czwartek 21 bm. „Bracia Lerche".

OPERA I OPERETKA. Czarująca wdziękiem melodji i przedniością arij mistycznej, muzycznej faktury opera D'Alberta „Zamarłe oczy" wypełni dzisiejszy wieczór. W przedstawieniu biorą udział pp.: Bandrowska-Osmecka, Jaworzyńska, Zbigniewiczówna, Issakowicz, Kniaginin, Mazurek, Mazurkiewicz, Stępniowski, Wesołowski i inni.

Z TEATRU „BAGATELA". Dziś we wtorek po raz pierwszy „Cudowne medjum", sztuka w czterech aktach L. Verneuil'a i G. Berra. Obsadę tworzą pp.: Bruczowa, Stępowska, Sznage-Andruszewska, Trojanowska, Dobrzański, Dietrich, Kosiński, Michałowski, Pietruszyński, Solarski i Winkler. Reżyseruje Juljan Dobrzański. „Cudowne medjum" powtórzone będzie we środę i czwartek.

OPERA I OPERETKA KRAKOWSKA W BIELSKU. Między dyrekcją krakowskiej opery i operetki i dyrekcją teatru miejskiego w Bielsku zawartym został układ, mocą którego zespoły naszej opery i operetki wyjeżdżać będą w ustalonych okresach czasu przez cały bieżący sezon do Bielska, celem dawania tamże przedstawień, przedewszystkiem z repertuaru swojskiego, względnie zagranicznego. Przy zawieraniu umowy kierowała się dyrekcja opery i operetki względami, mającemi na celu podniesienie ducha narodowego na najdalszych naszych kresach zachodnich.

Jako drugi występ po entuzjastycznie przyjętej „Halce", danym będzie w najbliższy czwartek, to jest dnia 21 września, perła muzyki włoskiej „Trubadur", opera w 5 odsłonach J. Verdi'ego z udziałem najwybitniejszych solistów chóru i orkiestry opery krakowskiej.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:
Wtorek, 19 bm.: »Bracia Lerche«.
Środa, 20 bm.: »Jutro pogoda«.
Czwartek, 21 bm.: »Bracia Lerche«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:
Wtorek, 19 bm.: »Zamarłe oczy«.

TEATR »BAGATELA«.
Wtorek, 19 bm.: »Cudowne medjum«.
Środa, 20 bm.: »Cudowne medjum«.
Czwartek, 21 bm.: »Cudowne medjum«.

RITA SACCHETTO

wystąpi we środę 20 bm. w teatrze im. Jul. Słowackiego. Wieczór poematów tanecznych tej znakomitej tancerki zapowiada się świetnie.

Koncert Adama Didura

odbędzie się w niedzielę 24 bm. Bilety są do nabycia u Br. Lipskich, Sławkowska 8.

Ze sportu

REGATY MIĘDZYKLUBOWE.

Rzadkie święto sportowe obchodził Kraków w ubiegłą niedzielę popołudniu. Na wodach Wisły, na przestrzeni od wysepki za klasztorem Norbertanek do mostu dębnickiego, odbywały się regaty między Oddziałem Wioślarskim Sokoła Krak a sekcją wioślarską Ak. Związku Sportowego. Lat już z górą dziesięć minęło, kiedy Kraków miał sposobność oglądania ostatnich wielkich regat, to też zainteresowanie temi regatami było znaczne. Zwłaszcza w kołach poważniejszych sportsmenów, którzy pamiętają świetne czasy wioślarstwa krakowskiego, kiedy to wioślarskie kluby krakowskie zawsze zwycięsko broniły barw swoich na wszystkich regatach międzymiastowych w Polsce. Obecnie, tak Oddz. Wiośl. Sokoła Krak. jak i A. Z. S., chcąc wskrzesić dawne tradycje świetności wioślarki krakowskiej, a wiedząc iż wyrobienie znakomitych wioślarzy w pierwszym rzędzie zależy od częstego brania udziału w regatach międzyklubowych, postanowiły przynajmniej raz na rok urządzać podobne regaty między sobą, by z dzisiejszej młodzieży wioślarskiej stworzyć wioślarzy, którzyby godnie reprezentowali Kraków na zewnątrz. Inicjatywie tej należy tylko przyklasnąć i mieć nadzieję, że przez częstsze urządzanie regat i publiczność zainteresuje się więcej jednym z najładniejszych i najzdrowszych sportów.

Przebieg regat był bardzo interesujący, Zwłaszcza bieg pierwszy i dziewiąty były emocjonujące, w których to biegach łodzie do samej mety szły równolegle, i ledwo na mecie zwycięskie osady zdołały się wysunąć o dziób łodzi. Reszta biegów również była bardzo interesująca, a publiczność gromko oklaskiwała i zwycięzców i zwyciężonych za piękne momenta jazdy. Organizacja regat była wzorowa. Życzyć jedynie należałoby, by w przyszłości puszczano biegi ze startu w krótszych odstępach czasu, by publiczność zbyt długiem czekaniem na biegi nie dać powodu niecierpliwienia się a tem samem by nie straciła zainteresowania do sportu wioślarskiego.

Wyniki: Bieg I: czwórki wyścigowe kryte junjorów: 1) A. Z. S. m. 3.19⅘; osada: Rolle, Zoll, Reim, Bauda, sternik Ferens J. 2) O. W. S. K. m. 3.20; osada: Iwelski, Kochmański St., Kędzior, Pękalski, st. Popiel Fr.

Bieg II: jedynki wyścig. kryte senjorów: 1) Bujwid (A. Z. S.) 2) Rajtar (O. W. S. K.) — 7 sekund później.

Bieg III: kajaki: 1) Pendrys (O. W. S. K. m. 5.12⅕.

Bieg IV: dwójki odkryte klepkowe nowicjuszów: 1) A. Z. S. m. 4.43; osada: Pochwalski, Paraskowicz, st. Sobolewska. 2) O. W. S. K. m. 4.52²/₅.

Bieg V: jedynki wyścigowe kryte juniorów: 1) Szczepek (O. W. S. K.) m. 3.45⁷/₅. — P. Frischer (A. Z. S.), który szedł jako drugi, przed metą wywrócił się z biegu.

Bieg VI: sześciowiosłówki klepkowe juniorów: 1) O. W. S. K. m. 3.22: osada: Trzciński, Ładziński, Węglarski, Kniaginin, Litwin, Długoszewski, st. Kuternoga St. 2) A. Z. S. m. 3.37; osada: Rolle, Zoll, Popiel St., Balicki, Reim, Bauda, st. Ferens K.

Bieg VII: dwójki wyścigowe kryte. 1) O. W. S. K. m. 3.56; osada: Szczepek, Rajtar, st. Kałamacki. 2) A. Z. S. m. 3.58³/₅.

Bieg VIII: czwórki forsirowe seniorów: 1) A. Z. S. m. 3.22; osada: Adamek, Bujwid, Dutkiewicz, Leszko, st. Popielówna. 2) O. W. S. K. m. 3.37²/₅; osada: Długoszewski, Zydroń, Cyrek, Grabowski, st. Kuternoga St.

Bieg IX: sześciowiosłówki klepkowe bez ograniczeń: 1) O. W. S. K. m. 3.10; osada: Trzciński, Ładziński, Kuternoga J., Pękalski, Grabowski, Długoszewski, st. Kuternoga St. 2) A. Z. S. m. 3.11; osada: Adamek, Szczerbiński, Frischer, Ferens S., Dutkiewicz, Leszko, st. Popielówna.

WYNIK LOTU OKRĘŻNEGO.

Warszawa, 17 września.

Wynik lotu okrężnego:

Turbiak odleciał z Poznania o godz. 14.01, przyleciał do Warszawy o godz. 15.42 sek. 45. Czeszunist odleciał z Poznania o godz. 14.09, przyleciał do Warszawy o godz. 15.52 s. 48. Babiński odleciał z Poznania o godz. 14.18, przyleciał do Warszawy o godz. 15.58 s. 25. Tysler odleciał z Poznania o godz. 14.13. przyleciał do Warszawy o godz. 15.47 Szczudłowski odleciał z Poznania 14.56, przyleciał do Warszawy o godz. 16.06 s. 32. Kossowski odleciał z Poznania o godz. 14, przyleciał do Warszawy o godz 15.41, sek. 25.

WYNIKI ZAWODÓW FOOTBALLOWYCH.

Kraków, 19 września.

CRACOVIA—MAKKABI 1:0 (1:0).

WAWEL—PODGORZE 2:1. Zawody kwalifikacyjne o przejście do klasy A.

Lwów, 17 września.

Zawody między drużynami reprezentacyjnemi Krakowa i Lwowa o puhar Żeleńskiego przyniosły po raz drugi zwycięstwo Krakowianom w stosunku 4:1 (2:0). Przypatrywało się 5 tysięcy ludzi.

Z sali sądowej

Kraków, 19 września.

SKAZANIE MAŁOLETNICH OPRYSZKÓW.

Wczoraj w sądzie okr. karnym toczyła się rozprawa przeciw szajce bandytów, a to: Józefowi Kobyłczykowi, lat 18, Janowi Dudzikowi, lat 16, Karolowi Dębskiemu, lat 21, Józefowi Klimczykowi, lat 19 i Stanisławowi Klimczykowi, lat 16. Oskarżeni stanęli pod zarzutem dokonania w jesieni 1921 szeregu kradzieży z włamaniem. Ponadto Kobyłczyk, Dudzik i Stanisław Klimczyk dokonali 17 stycznia br. napadu na zakład Dzieciątka Jezus, zostali jednak spłoszeni przez stróża, do którego strzelili kilka razy z rewolwerów, poczem zbiegli.

Trybunał skazał pierwszych trzech oskarżonych Kobyłczyka, Dudzika i Dębskiego każdego na 2 lata ciężkiego więzienia, zaś pozostałych każdego na 8 miesięcy ciężkiego więzienia.

Rozprawie przewodniczył sędzia Hubaczek, oskarżał prok. Michałowski, bronił adw. dr Szalay.

O DOKONANIE GWAŁTU.

Przed tymsamym trybunałem toczyła się rozprawa przeciw Wojciechowi Krukowi, lat 24 i Józefowi Halitefowi, lat 23, oskarżonym o dokonanie gwałtu na osobie Marji M., lat 19, zamieszkałej w Podgórzu. Zbrodni tej dokonali oni na polach w Zabłociu koło Podgórza w lipcu ubiegłego roku. Trybunał skazał Kruka na 1½ roku, zaś Halitefa na 1 rok ciężkiego więzienia.

Z Rady ministrów

Warszawa, 18 września. (Tel. wł.). Na dzisiejszem posiedzeniu Rady ministrów minister skarbu p. Jastrzębski przedłożył projekt expose, które wygłosi w Sejmie. Następnie Rada ministrów załatwiła sprawę **doraźnej pomocy dla urzędników państwowych.** Pomoc ta objawi się prawdopodobnie w formie **wypłaty trzynastej pensji.** Oprócz tego minister przemysłu i handlu wystąpił z projektem w sprawie tranzytu przez Polskę z Niemiec do Rosji.

EXPOSE MINISTRA SKARBU.

Warszawa, 18 września (PAT). »Przegląd Wieczorny« donosi: Drugie plenarne posiedzenie Sejmu odbędzie się dnia 21 bm. Na tem posiedzeniu p. **minister skarbu Jastrzębski** wygłosi expose. Dnia 20 bm. będą obradowały komisje: konstytucyjna, skarbowo-budżetowa i spraw zagranicznych.

PROJEKT NOWELI DO ORDYNACJI WYBORCZEJ.

Warszawa, 18 września (PAT). »Przegląd Wieczorny« donosi: Komitet polityczny Rady ministrów będzie dziś rozpatrywał **projekt noweli do ordynacji wyborczej.** Chodzi głównie o zmianę przepisów, dotyczących organizacji i urzędowania obwodowych komisyj wyborczych. Projekt ustawy będzie wniesiony niezwłocznie do Sejmu ustawodawczego.

ZMIANY W GŁÓWNYM URZĘDZIE LIKWIDACYJNYM.

Warszawa. 19 września. (Tel. wł.). Kierownikiem głównego urzędu likwidacyjnego oraz delegacji polskiej do mieszanej komisji rozrachunkowej mianowany został p. Łausik, dotychczasowy szef tego urzędu.

Poseł polski w Konstantynopolu u Naczelnika państwa

Warszawa, 19 września. (Tel. wł.). „Przegląd Wieczorny" donosi z Czerniowiec: Poseł polski w Konstantynopolu p. Baranowski przybył do Floeste, gdzie wsiadł do pociągu Naczelnika państwa, z którym **odbył dłuższą konferencję,** poczem wrócił do Konstantynopola.

Sprawa Galicji wschodniej

Genewa, 18 września (PAT). Na poniedziałkowem plenarnem zgromadzeniu Ligi Narodów zaproponował delegat Kanady **Fielding,** aby zgromadzenie wznawiając zeszłoroczną swą uchwałę, zwróciło za pośrednictwem Rady Ligi Narodów uwagę wielkim mocarstwom na **stosowność jak najrychlejszego ustalenia statutu Galicji Wschodniej.** Wniosek przekazano **komisji 5-ciu,** skąd powróci przed Zgromadzenie. Askenazy zażądał zawezwania go przed komisję 6-ciu.

Zaburzenia w Bułgarji

Warszawa, 18 września.

»Przegląd Wieczorny« donosi z Sofji: Opozycja mieszczańska (rusofilska) usiłowała dokonać zamachu stanu przez **obalenie rządu chłopskiego** Stambolijskiego. Opozycja zamierzała wciągnąć Bułgarję **w nową wojnę** o Trację po stronie tureckiej, przeciw Grekom. Jak stwierdzono, opozycja otrzymała **poparcie Anglji i Niemiec.** Przy rewizjach u Wranglowców znaleziono dokumenty, wskazujące na **przygotowania do zamachu stanu.** Wszystkie partje opozycyjne zamierzały urządzić w ciągu tego tygodnia **demonstracje antyrządowe,** na co stronnictwo chłopskie przygotowało **kontrdemonstracje.** Na wczoraj (niedziela) opozycja urządziła taką demonstrację w Tirnowie, dokąd wyjechał pociąg z byłymi ministrami Malinowem, Teodorowem i Danewem. Z ramienia rządu wyjechał do Tirnowy minister spraw wewnętrznych Daskalew. Na stacji przed Tirnową **chłopi zatrzymali pociąg,** wsiedli do byłych ministrów, aresztowali ich i chcieli zlynczować. Interwencja Daskalewa uratowała im życie. — Byli ministrowie zostają pod strażą.

Pożar Smyrny

O podpaleniu Smyrny przez zwycięskie wojska tureckie podał charge d'affaires grecki w Warszawie, p. Mavrudis, przedstawicielowi »Kurj. Polskiego« następujące szczegóły:

Podpalono miasto od strony zachodniej, która też spłonęła doszczętnie. Były to dzielnice, zamieszkane wyłącznie przez Greków i Ormian. Przypuścić należy, że pożary spowodowano umyślnie, aby zatrzeć ślady rzezi, grabieży i innych zbrodni. W chwili, gdy konsul amerykański Norton opuszczał Smyrnę na pokładzie kontrtorpedowca »Simpson«, płomienie sięgały już wybrzeża i zagrażały gmachom konsulatów cudzoziemskich. Rzeź, rozpoczęta przed pożarem, trwała wśród płomieni przez całą noc. Zginęło od ognia i mordu wiele tysięcy chrześcijan. Kupcy cudzoziemscy ponieśli kolosalne straty, zwłaszcza amerykańskie firmy tabaczne straciły wszystko, co posiadały na składzie. Ogólna suma strat sięga miljarda franków. Pożar pochłonął też olbrzymie zapasy artykułów spożywczych, skutkiem czego panuje obecnie głód. Spalono wszystkie szkoły angielskie i francuskie oraz gmach YMCA. Okoliczne wsie greckie i ormiańskie oraz przedmieścia zamieszkane przez Europejczyków, również stały się pastwą płomieni.

Różne wiadomości polityczne

UKRAIŃCY PRZECIWKO WYBOROM. Ze Lwowa telefonują nam: „Gazeta Lwowska" donosi ze Stryja: W powiatach stryjskim i skolskim Ukraińcy rozrzucili odezwy następującej treści: „Ukraińscy chłopi! Nie bierzcie udziału w wyborach. Kto to uczyni, jest zdrajcą! Nie długo będzie obecnego panowania lachów! Przysposabiajcie się do rzezi lachów". Odezwa ta jest podpisana przez Osipa Romaniuka, komendanta powstańców.

SJONIŚCI PRZECIWKO AUTONOMJI DLA GALICJI WSCHODNIEJ. Ze Lwowa telefonują nam: Sjonistyczna „Chwila" donosi, że w całym kraju odbywają się zgromadzenia sjonistów, protestujące przeciw projektowi autonomji dla Galicji wschodniej, ustanawiającemu tylko 2 kurje: polską i ruską z pominięciem kurji żydowskiej.

ZLIKWIDOWANIE RUCHU POWSTAŃCZEGO NA UKRAINIE. Ze Lwowa telefonują nam: „Gazeta Lwowska" donosi: Ruch powstańczy na Ukrainie uważać należy stanowczo za zlikwidowany. Niewielkie oddziały powstańcze muszą ukrywać się po lasach i jazach. Kawalerja bolszewicka rozrzuciła zagony na wszystkie strony, celem ostatecznego wytępienia reszty oddziałów. Oddziały te jedynie nocą wypadają ze swoich kryjówek dla zdobycia żywności.

Rozmaitości

ŚWIATOWY REKORD SZYBKOŚCI. Najnowszy rekord światowy szybkości w locie płatowcem zdobył na lotnisku Miratiori we Włoszech słynny Brack-Papa na aparacie Fiat R. o silniku 700 M. K., osiągając średnią szybkość 336 km. 468 m. na godzinę. Jeszcze lepszy czas uzyskał Brack-Papa przy następnym przelocie, podczas którego przestrzeń 1 km. przebył w 10 sekundach trzech dziesiątych, co odpowiada 349 km. 514 m. na godzinę. Poprzednie rekordy szybkości, zdobyte z końcem zeszłego roku, wynosiły: Sadi Lecointe, Francuz. 330 km (23 września), James, Anglik, 341.1 km. na godzinę.

ŚNIEG NA POŁUDNIU. Wśród niespodzianek tegorocznego sezonu letniego, zjawił się na zakończenie — śnieg, który spadł w kilku miejscowościach na południu Francji, oraz we wschodnich Pirenejach. Temperatura spadła przytem znacznie, tak, że na dziedzińcu jednej ze szkół w Grenobli znaleziono 750 zmarzniętych wróbli, które, po burzy gradowej, wypadły z gniazd.

WYKOPALISKA Z PRZED 1800 LAT. Profesor Audollent z instytutu francuskiego, zamieszkały w Clermond-Ferraud, prowadził tam od kilku lat badania archeologiczne. Przez kilka lat znajdował tylko monety i urny z popiołami. Dopiero przed kilku dniami wykryto dwanaście trumien dębowych, doskonale zachowanych. Po otwarciu ich zdumionym oczom uczonych, którzy towarzyszyli p. Audollent, ukazały się doskonale zakonserwowane ubrania, obuwie owocowe (!), puzderka, a nadewszystko zupełnie niezepsute zwłoki. Zauważono jednocześnie, że w jaskiniach, gdzie prowadzono te wykopaliska, unosi się w powietrzu olbrzymia ilość dwutlenu węgla. Uczeni przypuszczają, że właśnie ten gaz przyczynił się do konserwacji ciał i przedmiotów, które, stosownie do swojego wyglądu, pochodzić mają z drugiego wieku po Chrystusie.

Instytut francuski wyznacza specjalny fundusz na dalsze prowadzenie badań.

FORD ZAMYKA SWOJE ZAKŁADY. Jak donoszą pisma amerykańskie, Henry Ford oświadczył, iż dnia 16 września zamknie wszystkie fabryki wskutek braku węgla. Obecnie fabryki Forda produkują 5.200 samochodów dziennie. Płace dla robotników wynoszą 2.500.000 dolarów dziennie. Wskutek zamknięcia fabryk Forda ogromnie ucierpią stalownie i wiele innych fabryk, które dostarczają Fordowi materjałów. 70.000 robotników straci zajęcie w fabrykach Forda, a 250.000 prawdopodobnie zostanie wydalonych z innych fabryk, które pośrednio ucierpią wskutek bezrobocia w Detroit.

Całą winę mizerji węglowej Ford zwala na bankierów nowojorskich. Oświadczył on również, iż węgla nie będzie kupował po wygórowanej cenie, jakiej żądają obecnie.

Dział ekonomiczny

OSTATNI DZIEŃ TARGÓW WSCHODNICH.

Lwów, 15 września.

Mimo ulewnego deszczu, plac Targów zaroił się w dniu 15 bm. po raz ostatni publicznością, która przybyła na pożegnanie ostatnich chwil życia instytucji, przez dziesięć dni z rzędu zwracającej uwagę całej Polski. Z każdą godziną robi się tu puściej w miarę, jak maleje ilość eksponatów, których resztki zabijają wystawcy z powrotem do pak lub pospiesznie wysprzedają, by sobie ulżyć ciężaru. To też ruch transakcyjny jest duży.

Wielu wystawców ma szczególnie zadowolone miny. Są to ci, którzy sprzedali swój towar w całości (n. p. dywany, kilimy i t. p.). Ogólnie mówią, że Targi udały się najzupełniej mimo niesprzyjającej pogody i zyskały uznanie, oraz zadowolenie wystawców, którzy w odpowiedzi na ankietę, rozpisaną przez zarząd Targów, niemal bez wyjątku zgłosili swój udział w przyszłorocznych Targach.

Doskonale zaprezentował się polski przemysł maszynowy i wogóle żelazny, stwierdzając na każdym kroku znaczny postęp w stosunku do ubiegłego roku. Największem zainteresowaniem cieszył się dział maszyn rolniczych, których mnóstwo zamówiła zagranica, zwłaszcza Austrja, Bułgarja i Rumunja. Również ładnie wystąpił przemysł tekstylny i artystyczny z prześlicznemi kilimami, dywanami buczackiemi, oraz rozmaitemi ręcznemi robotami.

Także jedną cechą wyróżnił się korzystnie przemysł polski: wielką pomysłowością i umiejętnością w ułożeniu eksponatów, które ułatwiły przegląd i były doskonałą reklamą całości. We wszystkiem było wiele smaku, podnoszącego ogólne wrażenie wystawy, będące zresztą rezultatem istotnej wartości wystawionych przedmiotów, które świadczyły o ekspanzji polskiego przemysłu, poprawiającej wyobrażenia zagranicy o Polsce. — A już to jedno dużo warte, bez względu na znaczną ilość zawartych transakcyj, której jeszcze dotąd nie obliczono. Transakcja publiczności była zadowalająca; biletów wstępu sprzedano za sumę 49.729.000 Mkp.

W ostatnim dniu zwiedził Targi konsul francuski. p. Vautier, ktory bardzo szczegółowo oglądał pawilon francuski. oraz te kioski, których wyroby mogłyby mieć zastosowanie, jako eksport do Francji.

PRZEWIDZIANY URODZAJ ZIEMNIAKÓW. Wskutek sprzyjających warunków atmosferycznych urodzaj ziemniaków w roku bieżącym zapowiada się dobrze i będzie znacznie lepszy, niż w roku ubiegłym. Według danych urzędowych, obliczonych bardzo ostrożnie, produkcja ziemniaków w roku bieżącym wyniesie 1,910.296 wagonów po 10 ton, podczas gdy w roku ubiegłym wyniosła tylko 1.679.956 wagonów. Nadwyżka powinna wynosić 230.340 wagonów, jednak faktycznie będzie większa, gdy wydajność 1 ha w roku bieżącym w ilości 89 g. ziemniaków jest stanowczo za mała.

Przewidywane zużycie ziemniaków przedstawia się w sposób następujący: Przemysł krajowy 144 tysięcy wagonów, wyżywienie ludności 1,248.000 wagonów, zasiew 458.000 wagonów. — Razem 1850.000 wagonów, reszta zaś, to jest 60.296 wagonów, pozostanie na eksport.

*** ZASTÓJ NA RYNKU ŁÓDZKIM.** Jak już donosiliśmy, na rynku łódzkim panuje od tygodnia zastój, który rozpoczął się z chwilą zwyżki kursu marki polskiej. Po pierwszych trzech dniach więksi fabrykanci, jak Scheibler i Grohman i inni, zniżyli ceny towarów w hurcie o 15 procent. Kupcy miejscowi wstrzymują się od wszelkich transakcyj, licząc na dalszy spadek walut zagranicznych, a temsamem obniżenie cen manufaktury. Eksport zmniejszył się do minimum i nieliczni kupcy, ktorzy w ubiegłym tygodniu przybyli do Łodzi, wyjechali, nie dokonawszy żadnych transakcyj. W sprzedaży detalicznej zniżka cen jeszcze się nie uwidoczniła, lecz daje się zauważyć tendencja zniżkowa, wywołana ogólną stagnacją i chronicznym wprost brakiem gotówki. Również w innych gałęziach towary staniały o 10 do 20 procent. W przemyśle, w związku z powyższem, sytuacja jest dość niewyraźna. Cały szereg fabryk wymówił robotnikom na dwa tygodnie pracę, zamierzając następnie ograniczyć liczbę dni roboczych w tygodniu. Kilka fabryk uczyniło to już obecnie. Na pogorszenie się konjunktury wpływają również zbliżające się święta żydowskie.

*** PRZECIW GŁODOWI CUKROWEMU.** Jak się dowiaduje „Przegląd Wieczorny", przemysłowcy cukrowi, pragnąc przeciwdziałać głodowi cukrowemu, projektują stworzenie żelaznego zapasu cukrowego, aby skutecznie bronić się przed zjawiskiem niezdrowem, jakie się na rynku cukrowym w sierpniu b. r. wytworzyło dzięki temu, że przewidując zmianę cen cukru, konsumenci potroili zakupy, a kupcy i przemysłowcy wysprzedali swoje zapasy, zaś zapas nietykalny rządowy przenika niesłychanie wolno przez pośrednictwa swoich organów do konsumenta.

Horoskopy cukrowe są bardzo pomyślne dzięki nadzwyczajnemu urodzajowi buraków. Ceny są jednak określone z góry na mocy umów z plantatorami, uzależnione są od cen żyta, stąd wypływa zależność ceny przyszłego cukru od ceny tego produktu podstawowego.

*** ODŁOGI W POLSCE.** Ilość odłogów 1918-19 roku wynosiła 4,646.320 ha czyli 25.4 procent ziemi ornej w Rzeczypospolitej polskiej. Najwięcej odłogów było na kresach, a mianowicie: 2,800.000 ha, czyli 68.5 procent ziemi ornej na kresach. Ilość odłogów zmniejszyła się w następujący sposób: W 1919—1920 roku 2,510.967 ha, czyli 14.3 procent ziemi ornej w Polsce. Wiosną 1921 r. 1.133.646 ha, czyli 6.4 procent ziemi ornej w Polsce. Wiosną 1922 roku 370.000 ha, czyli 2.1 procent ziemi ornej w Polsce. Z ilości tej przypada: na kresy 300.000 ha odłogów, na Kongresówkę 40.000 ha odłogów, na Małopolskę 30.000 ha odłogów. Na jesieni roku bieżącego odłogów prawdopodobnie nie będzie.

*** ZWYŻKA CEN DROŻDŻY.** Związek drożdżowni uchwalił z dniem 15 bm. liczyć kilogram drożdży czystych, gwarantowanych, po 1.250 Mkp.

*** KOMISARZ DLA PODZIAŁU WĘGLA GÓRNOŚLĄSKIEGO.** W „Dzienniku Urzędowym" województwa górnośląskiego ogłoszono, że na stanowisko komisarza państwa dla podziału węgla na ziemiach górnośląskich województwa śląskiego został powołany p. Jerzy Krasnodębski. Biuro komisarza państwa znajduje się w Katowicach w gmachu hotelu Savoy i rozpoczęło swoje czynności z dniem 15 lipca 1922 roku.

*** RUBLE BOLSZEWICKIE.** Rubel sowiecki w dalszym ciągu spada z zawrotną szybkością. Za funt angieski 15 bm. płacono w Moskwie 36 miljonów 250 tysięcy rubli sowieckich, dolar 7,400.000, frank francuski 560.000, marka niemiecka 5.900 do 7.000, złota 10-rublówka 39,000.000 rubli sowieckich.

PODWYŻSZENIE TARYFY KOLEJOWEJ W NIEMCZECH. Z Berlina donoszą 18 bm.: Ministerstwo kolei żelaznych wydało rozporządzenie w przedmiocie podniesienia taryfy towarowej z dniem 1 października o 100 procent, zaś taryfy osobowej z dniem 1 listopada o 100 procent.

Z TARGOWICY KRAKOWSKIEJ. Na targ od 9—15 bm. spędzono buhaji 209, wołów 150, krów 744, jałówek 527, cieląt 467, kóz i baranów 81, nierogacizny 1718, razem 3896 zwierząt. Płacono za jeden cetnar metryczny żywej wagi: buhaje od 33.300—62.000 mk.; woły od 40.000—60.000 mk.; krowy od 28.000—60.000 mk.; jałownik od 29.600 do 65.400 mk.; cielęta od 60.000—93.700 mk.; nierogaciznę od 100.000—190.000 mk.; bitej wagi nierogaciznę od 125.000—200.000 mk. Ze spędzonych na targ zwierząt sprzedano na konsumcję miejscową 3265 sztuk, na konsumcję innych gmin kraju 631.

W porównaniu ze spędami w przeszłym tygodniu było więcej 745 sztuk bydła, 123 cieląt, 46 baranów i 409 świń, razem 1323 sztuk.

WARSZAWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA. (18 września) Jęczmień poznański 19.200—19.300—19.400. żyto wołyńskie waga holenderska 118 funtów 17.300. żyto małopolskie waga holenderska 118 funtów 17.000, żyto małopolskie waga holenderska 118 funtow 17.000, żyto kongresowe waga holenderska 118 funtów 17.500, 17.800—18.500, otręby żytnie 9.800, otręby żytnie franco Warszawa 10.200, jęczmień poznański na paszę 18.800, jęczmień kongresowy 19.000, mąka żytnia 60% 29.250, owies franco skład sprzedającego 22.000, mąka pszenna podług próby franco Warszawa 49.000, mąka żytnia 70% franco Warszawa 29.750.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA. (18 września). Żyto 17.300—18.300, pszenica 30.000—32.500, jęczmień 18.200—19.200, owies 19.000—19.500. mąka żytnia 29.500—30.300, mąka pszenna 50.000—52.000, ospa żytnia i ospa pszenna 10.300, ziemniaki fabryczne 1800, ziemniaki jadalne 2500, słoma luźna 5000, słoma prasowana 5500, siano luźne 5820, siano prasowane 7500.

Wiadomości giełdowe

Ceduła kursowa giełdy krakowskiej

z dnia 18 września 1922

	ofiar.	żąd.
Papiery państwowe:		
4% poż. prem. (miljonówka)	1550'—	1650'—
Akcje bankowe handl. i przem.		
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	750'—	850'—
Bank Małopolski	725'—	775'—
Ziemski Bank Kredytowy	595'—	625'—
Transakcja		600'—
Powszechny Bank Kredytowy	350'—	400'—
Akc. Bank Związkowy	650'—	700'—
Bank Komercjalny	425'—	475 —
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut	600'—	700'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3500'—	
Bank Związku Spółek zarobk.	2100'—	2300'—
Transakcja	2150'—	2200'—
Polskie Tow. handlowe	800'—	875'—
Transakcja	825'—	860'—
Handlowa Spółka akcyjna »Impex«	175'—	225'—
»Pharma« (mag. B. Jawornicki)	3300'—	3500'—
»Polski Glob«	600'—	700'—
Żegluga Polska	250'—	300'—
Zieleniewski	5800'—	6000'—
Transakcja	5850'—	5900'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1100'—	1200'—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	3800'—	4200'—
Transakcja		4000'—
»Potęga« Tow. pol. fabr. huty żel.	28000'—	31000'—
»Lemiesz« fabryki maszyn roln.	10000'—	12000'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	1700'—	1800'—
Transakcja		1750'—
Zakłady amun. Pocisk	825'—	925'—
»Automotor« fabryka samochod.	1200'—	1300'—
Fabr. Portland-Cementu Szczakowa	25000'—	28000'—
»Górka« fabryka cementu	7700'—	8000'—
Sierszańskie Zakłady górnicze	9500'—	10500'—
Transakcja		10000'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	6000'—	6500'—
Transakcja	6000'—	6500'—
Polska Nafta	1300'—	1900'—
Transakcja		1850'—
»Pezet« Powsz. zakłady budowl.	1300'—	1400'—
Transakcja		1350'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	4400'—	4700'—
»Krakus« zjed. fabr. przetw. wysk.	2400'—	2600'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3000'—	3200'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	4600'—	5000'—
Transakcja	4650'—	4900'—
Ska akc. elektr. okr. w Sierszy	1150'—	1250'—
Transakcja		1200'—

Waluty i dewizy:

	Kup	sprz.	czeki:	
Dolary St. Zjed.	7475'—	7675'—	7475'—	7675'—
Transakcja			7600'—	7660'—
Dolary kanad.	7250'—	7500'—	7250'—	7500'—
Franki francuskie	550'—	570'—	555'—	575'—
Transakcja			560'—	555'—
Franki belgijskie	540'—	560'—	540'—	560'—
Transakcja				550'—
Franki szwajc.	1400'—	1500'—	1400'—	1500'—
Transakcja				1435'—
Funty szterl.	33000'—	34000'—	33000'—	34000'—
Marki niemieckie	5'—	5'50	5'—	5'30
Transakcja			5'40	5'15
Korony austr.	0'10	0'11	0'09	0'10½
Transakcja				0'09¾
Korony czeskie	230'—	240'—	230'—	240'—
Transakcja			235'—	238'—
Korony węgierskie	3'—	3'50	3'—	3'50
Transakcja			3'30	3'45
Lei rumuńskie	35'—	45'—	35'—	45'—
Liry włoskie	300'—	320'—	300'—	320'—
Floreny holend.	2800'—	3000'—	2800'—	3000'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (18 wrześna). Miljonówka trans. 1550. Bank handlowy 5650. Bank kredytowy miasta Warszawy 3625—3750. Bank zjednoczon. ziem polskich 2050, Warsz. Tow. fabryk cukru 102.000 104.500—100.500, Drzewny przemysł i handel 1600, Warszawskie Tow. kopalń i zakłady hutnicze 14.550—14.700—14.600, Lilpop-Rau-Lewenstein 5600—5650—5600. Ostrowieckie zakłady górnicze 12.000—12.100—12.000. Rudzki i Ska 3925—3900, Starachowice 6500—6475—6575, Zakłady żyrardowskie 160.000—162.000, Borkowski 1715, Bracia Jabłkowscy 1550—1600. Warszawskie Tow. transportów i żeglugi 1950—1930, Polska Nafta 1925—1900. Rohn i Zieliński 2325—2350. Częstocice 94.000—90.000—93.500.

Waluty. Dolary Stanów Zjedn. 7450—7650—7600, sprzedaż 7625, kupno 7580, franki francuskie 588. korony czeskie 235—238, marki niemieckie 520—505, Gdańsk trans. 495—470, Belgja 545—565—562, sprzedaż 565, kupno 559, Berlin 5—4'70, sprzedaż 4'85, kupno 4'55, Londyn trans. 33.300—33.000—34.000, sprzedaż 34.150, kupno 33.850, Nowy York 7450—7675—7555, sprzedaż 7570—7530. Nowy York drobne sprzedaż 7550. kupno 7510. Paryż 575—590. sprzedaż 590 kupno 584, Praga trans. 240. Szwajcarja trans. 1400-1430, sprzedaż 1436—1424. Wiedeń 10'50—12—11'50 sprzedaż 11'50, kupno 11. Włochy trans. 313.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (18 września). Berlin 0'35, Holandja 207. Nowy York 537, Londyn 2369 Paryż 40'40, Medjolan 22'35, Praga 17'40, Budapeszt 0'21, Zagrzeb 1'80, Sofja 3'30, **Warszawa 0'08,** Wiedeń 0'00²/₄, austr. korona stemplowana 0'00 7/8.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.) Dolary 7625, marki niemieckie 5'85, korony czeskie 240, franki francuskie 570, franki szwajcarskie 1450 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

Nasza ukochana matka

z Bettów

Fanni Frommerowa

zmarła dnia 16 września 1922 r. w Łodzi w 88 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w Łodzi dnia 19-go września 1922 r. o godzinie 2½ po południu.

Glikowie. Szereszewscy. Dawidowiczowie. Hipolitowie Frommerowie. Dr Wiktor Frommer.

Lekcje języka niemieckiego, francuskiego, angielskiego i włoskiego — gramatyka, literatura i konwersacja: Basztowa 18, II p., na prawo, po południu. 4442 1 2

Zgubiony dokument wojskowy na nazwisko Franciszek Dul, nr. w r. 1895, wystawiony przez P. K. U. Łańcut, unieważnia się. 4186

Obszerny lokal

o 3 ubikacjach, frontowy, na parterze, z telefonem i magazynem, tuż obok dworca osobowego, nadający się na biuro, zamienię na mieszkanie prywatne o 3 pokojach z kuchnią, z komfortem. Zgłoszenia pod „Szybko 5" do Administracji „Nowej Reformy". 4440

Przyjmę na stancję studenta z niższych klas szkół średnich. Informacyj z grzeczności udziela adwokat dr Szmidt, ul. Grodzka 1, między godziną 4—6. 4435 1 2

Willę, budynki gospodarcze z ogrodem, 2 i pół morga pola, przy Krakowie, zamieni na dom z ogrodem w Krakowie — Biuro „Uczciwość", Kraków, Podwale 3. 44 9 1 3

Uczenica prof. Lalewicza i Petriego udziela lekcyj gry na fortepianie. Janina Szymkiewiczowa, ul. Piotra Michałowskiego 15, II p., m. 12, od 3—5. 4444 1 5

Kwas octowy 80% chem. czysty, w gąsiorkach po 25 kg;
Siarczan miedzi 98—99%, towar angielski;
Szelak orange T. N.
poleca do natychmiastowej dostawy firma 4416

Józef Jacobsohn
Kraków, ul. Wrzesińska L. 3.
Telefon Nr 3065.

Sypialnie, jadalnie, łóżka, materace włósienne, bibljoteczki, otomany, dwa słupy marmurowe i t. d. sprzedaje najtaniej Zakład tapicerski ul. św. Jana l. 13. 4455 1 9

Otomany, garnitur salonowy, tanio do sprzedania, oraz przyjmuje wszystkie roboty tapicerskie: Piechowicz, ul. Mikołajska 7 (róg ul. św. Krzyża). 4457 1 5

Wszelkie przybory szkolne
poleca
MICHAŁ SŁOMIANY
skład papieru i galanterji
Kraków, ul. Sławkowska 24.
4220 3 3

Perfumy maki kalifornijskie, mydła toaletowe, woda kolońska: Wiktor Wanderer, Kraków, Szewska 21. 4393 3 3

Kupię auto pierwszorzędne na 6 osób, dobrze skarosowane. — Zgłoszenia: Polski Syndykat handlowy, Kraków, Grodzka 15, Telefon Nr 220. 4400 3 3

Poszukuję 3—4 pokoi z kuchnią na I lub II piętrze, w śródmieściu. Czynsz i odstępne według umowy. Zgłoszenia pod „B. S." do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Kraków, Grodzka 13. 4406 3 3

Tajemnica powodzenia w życiu. — Kto chce osiągnąć cel upragniony w jaknajkrótszym czasie, niech przeczyta książkę powyższą. Za poprzedniem nadesłaniem 500 mkp. lub za zaliczką 590 mkp. wysyła „Novitas", Poznań, Fr. Ratajczaka 38. 4426 2 7

Okazja! Salonik gięty Thoneta, kryty pluszem lub gobeliną, solidnie wykonany, za 290.000 mk do nabycia u tapicera: ul. Florjańska 16, w podwórzu. 4437 2 7

Kupimy półki mocne w większej ilości. Zgłoszenia pod „Pilne" do Administracji „Nowej Reformy". 4430 2 3

Żakiet aksamitny lub pluszowy ewentualnie taki płaszcz, kupię. Zgłoszenia z podaniem jakości i ceny pod „Kupno" do Administracji „Nowej Reformy". 4431 2 2

Najtrwalsze żarówki.
Najwyższa oszczędność prądu.
Sprzedaż wszędzie. Sprzedaż wszędzie.
Jeneralni przedstawiciele:
BRACIA BORKOWSCY
Warszawa, Aleje Jerozolimskie L. 6.
4334 2 13

Na sezon zimowy

magazyn konfekcji damskiej
poleca w wielkim wyborze

płaszcze i kostjumy

w modelach krajowych i zagranicznych.
Przyjmuje też zamówienia z własnych
:: :: i powierzonych materjałów. :: ::

M. Reissmann, Kraków
plac Dominikański L. 2. 4355 3 10

MAŁOPOLSKI ZAKŁAD ODZIEŻY W KRAKOWIE

poleca swe sklepy i magazyny tekstylne
w Podgórzu, przy ul. Nadwiślańskiej 12
jakoteż Szatnię
w Krakowie, przy ul. Szczepańskiej 3
sprzedaje hurtownie i detalicznie towary:
wełniane i bawełniane na ubrania męskie i kostjumy damskie, cajgi, płótna białe na bieliznę, płócienka kolorowe, zefiry, drelichy, chustki duże i chustki na głowę, koce, gotowe ubrania męskie, płaszcze, kurtki, obuwie męskie, damskie, chłopięce i dziecięce.

300 16 0

Apteka „pod Murzynem" w Krakowie przyjmie magistra receptarjusza. 4433 2 2

Ukończony prawnik z kilkuletnią służbą rządową, chętnie obejmie posadę w większem przedsiębiorstwie naftowem, bankowem lub przemysłowo-handlowem. Zgłoszenia pisemne z podaniem warunków pod K. M. 100 do Biura ogłoszeń Kraków, Sienna 12. 4420

Magazyniera

poszukuje Zarząd kopalni w zachodniej Małopolsce; pomieszkanie z ogrodem, opał, światło wolne; pobory według umowy. Reflektanci ze szkołą handlową i conajmniej 5-letnią praktyką, wykazaną świadectwami, raczą zwrócić się z podaniem, życiorysem, świadectwami w odpisie i fotografją do Administracji „Nowej Reformy" pod „Magazynier 1922". 4447 1 4

Wolne posady.

W kolejowych warsztatach głównych w Nowym Sączu wakuje posada

inżyniera elektrotechnika.

Do posady tej przywiązane pobory 6 stopnia płacy. Warunki: ukończone studja elektro-techniczne z odpowiedniemi egzaminami i praktyką. Udokumentowane podania wnosić należy najpóźniej do końca września b. r. do Wydziału mechanicznego Dyrekcji kolei państwowych w Krakowie, plac Matejki L. 12. 4448

Oleje maszynowe rafinowane, oliwę osiową
Wazelinę techniczną jasną, w beczkach i puszkach
Kompletne urządzenie fabryki szewskiej
Przewodnik włoski w oryginalnych zwojach 4379
sprzeda:
Dom techniczno-handlowy
Kraków, ul. Straszewskiego L. 2.

L. 8807/22 4452

Obwieszczenie licytacji.

Dnia 28-go października 1922 r. o godz. 10-tej rano odbędzie się w Okręgowej Dyrekcji odbudowy we Lwowie, ulica Batorego L. 34 publiczna ustna licytacyjna sprzedaż tartaku z przynależnościami w Krasiczynie. Cena wywołania wynosi 9,415.090 mkp.

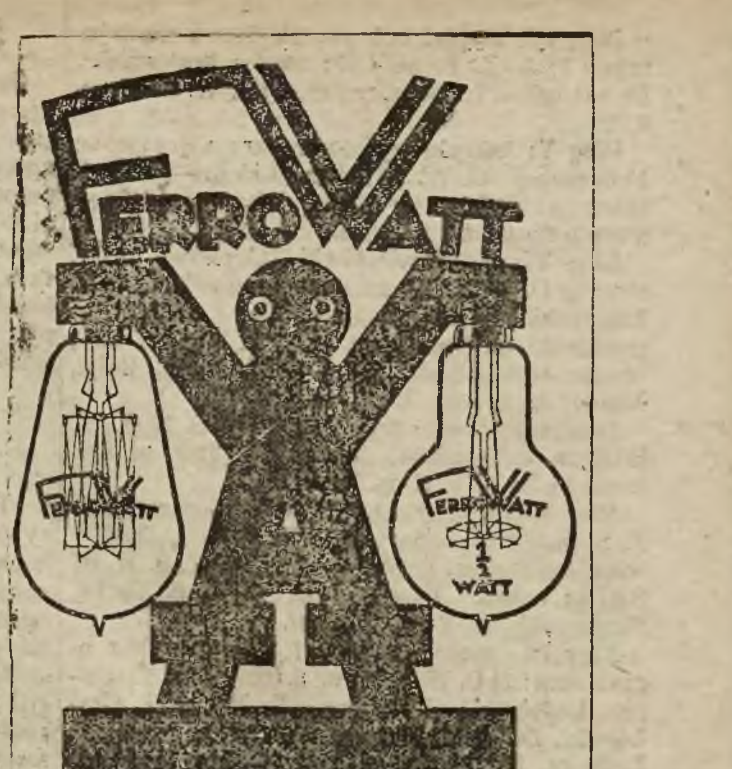
Warunki licytacyjne, operat opisania i oszacowania, oraz inne akta, odnoszące się do tej sprzedaży można przeglądnąć w referacie drzewnym Dyrekcji, a nadto warunki licytacyjne w Powiatowem biurze odbudowy w Przemyślu.

Dyrektor: *Inż. Wolczer* mp.

Kąpiele kwaso-węglowe, silnie musujące, nieograniczenie trwałe, nie psujące wanny, pojedyncze lub kombinowane z iglicami, siarką, żelazem i aromat. ziołami.
Kąpiele iglicowe z przydawką soli.
Kąpiele jodowo-bromowe, siarkowe, żelazne, solankowe.
Ług słony ze saliny wielickiej. 3985 12 0
Sól borowinowa sztuczna do kąpieli.
Sól jodowa z Zabłocia z silną zawartością jodu.
Prospekty w fabryce:
Karol Schopper i Ska
Spółka z ograniczoną poręką, **Bielsko.**
Warszawa, ul. Marszałkowska 96.
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.
Główny skład: Apteka Konstantyn **Wiszniewski, Kraków.**

„ZELOWNIA" Inż. Drobniak i Spółka
Kraków, ul. Czarnowiejska L. 70
sklep: ulica Sławkowska L. 2
naprawia obuwie silnie, tanio i szybko, nawet na poczekaniu.
Dla młodzieży szkolnej opust. 4159 2 2

4001 10 35

Miękki materjał tarty

ewentualnie i dąb w zapasowych i zamówionych rozmiarach do stałej dostawy
poszukiwany. 4449 1 3
Szczegółowe oferty franco stacja załadowania albo niemiecka stacja pograniczna pod „Dauernde Verbindung 6372" do Biura ogłoszeń Rudolf Mosse, Wiedeń, I., Seilerstätte 2.

Atlasy i mapy szkolne
ścienne i podręczne
w opracowaniu Prof. Dra E. Romera
w każdej większej księgarni do nabycia
poleca 4133 3 3
ATLAS
Akcyjna Spółka kartograficzna i wydawnicza
Lwów, ulica Łyczakowska L. 5.
Oddział: Warszawa, Nowy Świat 57. Agencja: Poznań, Wjazdowa 3.

1.000 franków miesięcznie

3676 18 20

zarobić mogą panie i panowie każdego stanu za lekką współpracę w firmie holenderskiej.
Wzory i broszury bezpłatne nadeszle za zwrotem porta w kwocie 300 mkp.
E. Bock, Wiedeń, VI., Gumpendorferstr. 109/14.

Fabryka motorów i pługów motorowych
OSERS & BAUER
Wiedeń, XX., Dresdnerstrasse 81-85.
Silniki wodnoczadowe. Lokomobile wodnoczadowe, przesuwalne, od 4—80 P. S., do popędu koksem, węglem drzewnym i t. p. 4236 3 3
Najtańsza siła popędowa teraźniejsza.

OGŁOSZENIA

na **wszystkie dworce kolejowe**,
od **wszystkich pism krajowych** i zagranicznych
przyjmuje 2040
Polskie Tow. księgarni kolejowych
„RUCH" S. A.
Kraków, ulica Szczepańska L. 9.
Oddziały: Warszawa — Lwów — Gdańsk — Wilno — Poznań

Najlepszym środkiem do prania bielizny jest proszek mydlany 1903.

50.000 mkp.

wypłacimy temu, kto udowodni, że proszek ten szkodzi bieliźnie!
ZAKŁADY CHEMICZNE, POZNAŃ — GŁÓWNA. 4296 3 4
Jen. repr. W. Schönthaler, Kraków, Radziwiłłowska 25

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa; o g. 5·20 posp. do Krynicy i N. Zagórza przez Tarnów; o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·55 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·30 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów; do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 0·35 posp. do Warszawy; o g. 1·20 posp. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 17·40 posp. do Gdańska przez Katowice, Poznań; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 20·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g. 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin i do Katowic; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·35 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie**, ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat**, plac W. W. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych**, plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji**, ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe**, Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich**, ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki**, ul. Florjańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich**, ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe**, ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne**, Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych**, pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.; wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Ogłoszenia do pism całego świata **projektuje** i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa"**, Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Bujański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Biuro spedycyjne **H. Mendelsohn**, plac Dominikański 1, telefony 86 i 2056.

Fabryki.

„Glorja", fabryka **świec**, wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje fabryka S. Nycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Przyjmuje do farbowania i chem. czyszczenia w przeciągu 6 dni. — **I. Schmausowa**, ul. Grodzka 71, (naprzeciw hotelu Royal).

Fortepiany,

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:

Bechstein
Bösendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch"**, S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek**, Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Zakład krawiecki damski i męski
J. Kumala, ul. Szczepańska 11.
Zamówienia dla pań i panów z materjałów własnych i dostarczonych, szybko i dokładnie. Gotowa konfekcja damska. Ceny 25% niżej cennika.

Pracownia sukien kostjumów i płaszczy ANNY MIŚ
przeniesiona
na ulicę Szpitalną 17, I piętro
przyjmuje wszelkie roboty.
Ceny **bardzo** przystępne.

Bazar krajowy
Krajowego Związku przemysłowego w Krakowie, Rynek gł. l. 33
poleca:
zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizety, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**
Ceny bardzo przystępne.

Szkoły kroju.

Jednomiesięczne kursa kroju damskiego systemem bez poprawy urządza „Antonina", **Krupnicza 22**, parter 22, oficyny C.

Salon mód.

„Ewa"
Kraków, ul. Gołębia l. 5.
Telefon Nr 1518.
Ostatnie nowości w modelach kapeluszy. Wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące bardzo starannie, punktualnie i po cenach umiarkowanych.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Rachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Zaprasza się P. T. Panie do oglądania świeżo nadeszłych modeli **obuwia** jesiennego. — **Gizela Brand**, Kraków, Starowiślna 6.

Najelegantsze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Magazyn obuwia i pracownia Stefana Sajaka, ul. Dluga l. 27.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Rygraf"**, S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński**, ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Katolicka wytwórnia kołder **M. Matusiewicz**, ul. Poselska 20.

Fabryka powroźnicza
specjalność liny popędowe (transmisyjne)
Stanisław Wałkowiński
Kraków, Zwierzyniec, ul. Lelewela 11.

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 69.
P. T. Wojskowi, Urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz.
Informacje i prospekty bezpłatnie.

Instytut języków Ansona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 2233 co tydzień rozpoczyna nowe kursa języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego

Naprawa samochodów.

Auto-Guma
Zwierzyniecka 23.
Naprawa opon samochodowych według najnowszych zdobyczy techniki zagranicą. Za źle naprawione opony zwraca się pieniądze.

Zakład fotograficzny.

„Erza", ulica Starowiślna (Plac Wielopole), przystanek tramwaju 2 i 6, wykonuje fotografje na legitymacje, paszporty i wszelkie zdjęcia fotograficzne w **5-ciu minutach**

DRUKARNIA LITERACKA
w Krakowie
ul. Jagiellońska 10, tel. 40
przyjmuje
wszelkie roboty, wchodzące w zakres sztuki drukarskiej.
Maszyny pospieszne i rotacyjne.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 10.

Rzadca Drukarni L. K. Górski.